

**Θέση των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την ανάπτυξη συμφωνίας
εταιρικής σχέσης και προγραμμάτων στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020**

13 Νοεμβρίου 2012

Πίνακας περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
1. ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ.....	5
2. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	12
2.1 Ένα φιλικό προς τις επιχειρήσεις περιβάλλον που προσελκύει επενδύσεις.....	13
2.2 Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας μέσω βελτιωμένων πολιτικών απασχόλησης, ενεργητικής ένταξης και εκπαίδευσης/ανάπτυξης δεξιοτήτων.....	15
2.3 Διατηρήσιμη υποδομή για ανάπτυξη και απασχόληση.....	18
2.4 Φιλική προς το περιβάλλον και με επάρκεια πόρων οικονομία για ανάπτυξη και απασχόληση.....	20
2.5 Διοικητική μεταρρύθμιση για μια αποτελεσματική και υπόλογη διοίκηση.....	22
3. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ.....	24
4. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ.....	26
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	27
Α. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ.....	27
Β. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ.....	30
Γ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ.....	50

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αντιμέτωπη με την αποθαρρυντική πρόκληση να βγει από την κρίση και να θέσει τις οικονομίες σε πορεία βιώσιμης ανάπτυξης. Η στρατηγική εξόδου από την κρίση επιβάλλει την αποκατάσταση υγιών δημόσιων οικονομικών, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και στοχευμένες επενδύσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Όσον αφορά την ανάπτυξη και την απασχόληση, τα ταμεία του ΚΠΣ¹ μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στη βιώσιμη ανάπτυξη, την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα και τη μεγαλύτερη σύγκλιση των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών μελών και περιφερειών με την υπόλοιπη Ένωση.

Για να εξασφαλιστεί ότι τα ταμεία του ΚΠΣ επιφέρουν μακροπρόθεσμες οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις, η Επιτροπή πρότεινε μία νέα προσέγγιση για τη χρήση των ταμείων στην πρότασή της για το **Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020**². Η αυστηρή εναρμόνιση με τις πολιτικές προτεραιότητες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», με το μακροοικονομικό και εκ των προτέρων όρο, τη θεματική συγκέντρωση και των κίνητρα επίδοσης εκτιμάται ότι θα συμβάλει στη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των δαπανών. Είναι μια προσέγγιση που τονίζει την ανάγκη για αυστηρή ιεράρχηση προτεραιοτήτων και παραγωγή αποτελεσμάτων και απαλλαγή από μια νοοτροπία κεκτημένων δικαιωμάτων. Η Ελλάδα διέρχεται περίοδο εξαιρετικά βαθιάς ύφεσης. Τα ταμεία του ΚΠΣ θα αποτελέσουν, συνεπώς, σημαντική πηγή δημόσιων επενδύσεων στην Ελλάδα και θα λειτουργήσουν ως καταλύτης για τη χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη μέσω της μόχλευσης υλικών επενδύσεων και επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό και της ταυτόχρονης ικανοποίησης συγκεκριμένων απαιτήσεων του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής (ΜΣ).

Τα ταμεία του ΚΠΣ θα πρέπει να αποσκοπούν στην από κοινού ενίσχυση της **ανταγωνιστικότητας, της σύγκλισης και της εδαφικής συνεργασίας**, μέσω του καθορισμού των σωστών επενδυτικών προτεραιοτήτων για κάθε χώρα. Με ποσοστά ανεργίας που ανέρχονται στο 25% και ακόμη και στο 55,6% μεταξύ των νέων (ηλικίας κάτω των 25 ετών), απαιτείται γενική **αναδιάταξη δαπανών**. Οι δαπάνες πρέπει να εστιάζονται στη στήριξη των ΜΜΕ, την κοινωνική ένταξη, την ποιοτική απασχόληση, ιδίως για τους νέους, και την ενεργητική ένταξη, σε προσανατολισμένη προς την αγορά εργασίας εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας καθώς και στην έρευνα και καινοτομία. Η κοινωνική προστασία πρέπει να είναι σωστά διαρθρωμένη και να είναι σε θέση να αποτρέψει την καταστροφή ανθρώπινου κεφαλαίου λόγω της κρίσης. Επιπλέον, η Ελλάδα θα πρέπει να δώσει το κύριο βάρος στο να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή αύξηση παραγωγικότητας, στην ενσωμάτωση των στόχων της κλιματικής αλλαγής στις πολιτικές και στην μεταστροφή προς μια οικονομία με επάρκεια πόρων και χαμηλές εκπομπές άνθρακα. Οι στόχοι αυτοί δεν μπορούν να επιτευχθούν χωρίς μια σύγχρονη και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση. Προς τον σκοπό αυτό, κατά τον προγραμματισμό και την εφαρμογή των ταμείων του ΚΠΣ πρέπει να ξεπεραστούν τα τεχνητά γραφειοκρατικά εμπόδια κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού και να αναπτυχθεί μια ισχυρή **ολοκληρωμένη προσέγγιση** για την παραγωγή συνεργειών και την επίτευξη του βέλτιστου αντικτύπου τόσο στο εσωτερικό των χωρών όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο.

¹ Τα ταμεία της ΕΕ που καλύπτονται από το Κοινό Πλαίσιο Στρατηγικής (ΚΠΣ), δηλ. το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΠΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

² COM (2011) 500 τελικό, COM (2011) 398 τελικό και COM (2012) 388 τελικό.

Επιπλέον, τα ταμεία του ΚΠΣ θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στη στήριξη των χρηματοδοτικών μέσων που μπορούν να **μοχλεύσουν ιδιωτικές επενδύσεις** και, συνεπώς, να πολλαπλασιάσουν τα αποτελέσματα της δημόσιας χρηματοδότησης. Εν ολίγοις, είναι αναγκαία μια προσεκτικά στοχευμένη και προσανατολισμένη προς την προσαρμογή αποτελεσμάτων χρήση των ταμείων του ΚΠΣ με τρόπο που να μεγιστοποιεί τον συνδυασμένο αντίκτυπό τους.

Η προσέγγιση αυτή είναι σύμφωνη με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2012 όσον αφορά τη χρήση του προϋπολογισμού της Ένωσης³, που καλούν την Ελλάδα να εφαρμόσει το μνημόνιο συναντίληψης (ΜΣ). Οι κύριοι στόχοι του ΜΣ αφορούν την αποκατάσταση της ισορροπίας της ελληνικής οικονομίας, την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα καθώς και την επανεξέταση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, με σκοπό να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά της. Ένας άλλος βασικός στόχος είναι η ενίσχυση της εφαρμογής της πολιτικής συνοχής μέσω της βελτίωσης του νομικού πλαισίου και της διαχειριστικής ικανότητας των φορέων που εμπλέκονται στην εφαρμογή των διαρθρωτικών ταμείων.

Σκοπός του παρόντος εγγράφου θέσεων είναι να ορίσει το **πλαίσιο του διαλόγου** μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής (συμπεριλαμβανομένης της Ομάδας Δράσης για την Ελλάδα) και της Ελλάδας για την **προετοιμασία της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων**. Το έγγραφο προσδιορίζει τις ειδικές προκλήσεις της χώρας και παρουσιάζει τις προκαταρκτικές θέσεις της Επιτροπής για τις κύριες προτεραιότητες χρηματοδότησης στην Ελλάδα όσον αφορά τις δημόσιες δαπάνες για την ενίσχυση της ανάπτυξης. Καλεί να υπάρξει η βέλτιστη χρησιμοποίηση των ταμείων του ΚΠΣ. Προς τον σκοπό αυτό, η Ελλάδα θα πρέπει να εστιάσει την προσπάθειά της σε μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα, δίνουν ώθηση στους δυνητικούς τομείς υψηλής ανάπτυξης και στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης και αποτελούν μοχλό για επένδυση ιδιωτικών πόρων. Είναι επίσης αναγκαίο οι μελλοντικές δαπάνες της ΕΕ να επικεντρωθούν σε τομείς προτεραιότητας, ώστε να εξασφαλιστούν όσο το δυνατόν περισσότερα αποτελέσματα, αντί να υπάρξει κατακερματισμός δαπανών. Συνεπώς, η Επιτροπή προτείνει τη συγκέντρωση και τον περιορισμό της χρηματοδότησης της ΕΕ στις βασικές προκλήσεις που παρατίθενται στο παρόν έγγραφο θέσεων.

Οι εκτιμήσεις της Επιτροπής έχουν ως βάση την αξιολόγηση της προόδου της Ελλάδας ως προς την τήρηση των απαιτήσεων του ΜΣ, τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2012, τις ειδικές προκλήσεις της χώρας οι οποίες επισημαίνονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής «Ανάπτυξη για την Ελλάδα», την έκθεση McKinsey&Company «Η Ελλάδα 10 χρόνια μετά» και ορισμένες μελέτες, όπως η έκθεση του ΟΟΣΑ «Review of Public Administration in Greece» (Επισκόπηση της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα). Το έγγραφο θέσεων λαμβάνει υπόψη τα συμπεράσματα από την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 και τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής για την περίοδο 2014-2020.

Σε ένα πλαίσιο δημοσιονομικής πειθαρχίας, η Ελλάδα πρέπει να εκπονήσει και να εφαρμόσει μεσοπρόθεσμες στρατηγικές που θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις μελλοντικές προκλήσεις, ιδίως μέσω της δημιουργίας ενός βιώσιμου οικονομικού μοντέλου και μιας σύγχρονης και αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης, που θα συμβάλλει παράλληλα στη διατήρηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου. Τέλος,

³ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2012, EUCO 76/12), http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/131388.pdf

καλεί την Ελλάδα και τις περιφέρειές της να αξιοποιήσουν στο μέγιστο τις πιθανές συνέργειες μεταξύ των ταμείων του ΚΠΣ και άλλων πηγών χρηματοδότησης της ΕΕ στο πλαίσιο μιας στρατηγικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης.

1. ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε ύφεση από το 2008. Το 2011, το πραγματικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά -7,1%, παρουσιάζοντας σημαντική συρρίκνωση, μεγαλύτερη από αυτήν του 2010. Αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στην πολύ υποτονική εγχώρια ζήτηση, η οποία είναι και αυτή αποτέλεσμα της δημοσιονομικής προσαρμογής, της μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών σε μια ασθενή αγορά εργασίας και των περιοριστικών όρων δανεισμού. Ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας είναι πολύ χαμηλότερος από τον μέσο όρο της ευρωζώνης και, παρά τις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας, η ανεργία εξακολουθεί να είναι σε υψηλά επίπεδα.

Η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας είναι ασθενής, λόγω της επιδείνωσής της επί σειρά ετών.

Το 2012 αναμένεται περαιτέρω συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας. Τον Ιούλιο του 2012, το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα ανήλθε στο 25,1% από 17,8% τον Ιούλιο του 2011. Αυτή η επιδείνωση της κατάστασης στην αγορά εργασίας επηρεάζει σχεδόν όλες τις ομάδες του πληθυσμού, αλλά πολύ περισσότερο τις ευάλωτες ομάδες (γυναίκες και νέους) και αυξάνει τα ποσοστά φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Τα ποσοστά ανεργίας των νέων (κάτω των 25 ετών) στην Ελλάδα, τον Ιούλιο του 2012, ήταν τα υψηλότερα στην ΕΕ-27 (55,6%).

Παρά τη συνεχή οικονομική ανάπτυξη στην Ελλάδα έως το 2008, οι ανισότητες στο εσωτερικό και μεταξύ των περιφερειών εξακολουθούν να είναι έντονες. Πράγματι, τα στοιχεία του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ για την περίοδο 2007-2009 των δεκατριών ελληνικών περιφερειών σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ καταδεικνύουν σημαντικές διαφορές. Η περιφέρεια «Αττικής» παρουσιάζει κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ 120,1%, ενώ το ποσοστό στη Δυτική Ελλάδα είναι μόλις 66,2% και ακολουθεί η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με 67,8%. Από τα πρώτα στοιχεία για το 2010 συνάγεται ότι η ανισότητα μεταξύ των περιφερειών έχει επιδεινωθεί και ότι το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ εξακολούθησε να παρουσιάζει σημαντική μείωση σε όλη τη χώρα.

Υπάρχουν σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο, ώστε να καταστεί η ελληνική οικονομία περισσότερο βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς. Η έλλειψη αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης και ενός σύγχρονου, ευέλικτου και ανταγωνιστικού, φιλικού προς τις επιχειρήσεις περιβάλλοντος εμποδίζει την ανάπτυξη και τη δημιουργία απασχόλησης. Η τρέχουσα οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση έχει μετατραπεί σε κρίση απασχόλησης και σε κοινωνική κρίση. Σε αυτές τις συνθήκες, η προώθηση της απασχόλησης και η στήριξη της κινητικότητας στην αγορά εργασίας θα αποτελέσει μείζονα πρόκληση. Η προώθηση της ενεργητικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας έχουν καθοριστική σημασία για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.

Η ανάλυση της ελληνικής προόδου ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων για το 2020 που συνδέονται άμεσα με τα ταμεία του ΚΠΣ καταδεικνύει τις προσπάθειες που πρέπει να καταβληθούν και την απόσταση που πρέπει να καλυφθεί. Ο κατωτέρω πίνακας παρουσιάζει τους εθνικούς στόχους για τη στρατηγική «Ευρώπη 2020».

Βασικοί στόχοι «Ευρώπη 2020»	Τρέχουσα κατάσταση στην Ελλάδα στα τέλη του 2011	Εθνικός στόχος για το 2020 στο ΕΠΜ
E&A	0,6% (2007)	2% του ΑΕΠ
Απασχόληση	59,9% (2011)	70%
Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου	13,1% (2011)	9,7%
Τριτοβάθμια εκπαίδευση	28,9% (2011)	32%
Φτώχεια	619.000	Μείωση κατά 450000 έως το 2020 του αριθμού των ατόμων που κινδυνεύουν με φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό
Ενεργειακή απόδοση	μ/δ (η Επιτροπή δεν είναι ακόμη σε θέση να δώσει αυτά τα στοιχεία)	2,7 Mtoe
Ανανεώσιμη ενέργεια	Με αρχικό ποσοστό 5,8% το 2005, το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας αυξήθηκε στο 8,2% (το 2011).	18% της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
Μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου (ΑΘ) κατά 20% σε σύγκριση με το 1990 ⁴	+3% (προβλεπόμενες εκπομπές για το 2020 σε σύγκριση με το 2005) ⁵ -8% (εκπομπές 2010 σε σύγκριση με το 2005) ⁵	-4 % (εθνικός δεσμευτικός στόχος για τους τομείς εκτός ETS σε σύγκριση με το 2005).

Συνεπώς, οι πιεστικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα συνδέονται με την αναποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης που εμποδίζει την αναπτυξιακή προοπτική της χώρας, σε συνδυασμό με ένα μη βιώσιμο οικονομικό μοντέλο που στερείται ανταγωνιστικότητας. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τη μεγάλη ανεργία, ιδίως των νέων, τον αυξανόμενο κοινωνικό αποκλεισμό και τη φτώχεια, την ανεπάρκεια επενδύσεων υποδομής για την προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης και την αναποτελεσματική χρήση φυσικών πόρων/ μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή σε αυτήν.

Μη βιώσιμο οικονομικό μοντέλο που στερείται ανταγωνιστικότητας

⁴ Το 30%, εάν υπάρχουν οι σωστές οι συνθήκες.

⁵ Βάσει υφισταμένων μέτρων, έκθεση της Επιτροπής Πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων του Κιότο (2012)

Με την πάροδο των ετών, η Ελλάδα ανέπτυξε μια μη βιώσιμη οικονομική διάρθρωση. Υστερεί σε σχέση με τους ευρωπαϊούς εταίρους της σε βασικούς τομείς, όπως οι άμεσες ξένες επενδύσεις και η απασχόληση, και παρουσιάζει χαμηλές επιδόσεις στους τομείς της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας που αποτελούν σημαντικές προκλήσεις για τη χώρα.

Η ανταγωνιστικότητα στην Ελλάδα είναι πολύ χαμηλή σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ-27 και η οικονομία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις μικροεπιχειρήσεις⁶. Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η έλλειψη ανταγωνιστικότητας στον τομέα του τουρισμού που αντιπροσωπεύει περίπου το 15% της ελληνικής οικονομίας. Είναι σχεδόν ανύπαρκτο ένα σταθερό περιβάλλον για επενδύσεις που θα μπορούσε να βελτιώσει το επιχειρηματικό κλίμα, τόσο σε εσωτερικό όσο και σε ευρύτερο περιφερειακό και διεθνές πλαίσιο. Οι ΜΜΕ και ιδίως οι μικροεπιχειρήσεις αντιμετωπίζουν δυσκολίες ανάπτυξης, διότι το δυναμικό τους προσκρούει σε διάφορα εμπόδια: μια δημόσια διοίκηση που δίνει προτεραιότητα στην παραγωγή νόμων παρά στην επαρκή και αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών, έλλειψη εμπιστοσύνης στη λογοδοσία της δημόσιας διοίκησης, έλλειψη πρόσβασης στη χρηματοδότηση, έλλειψη εργαλείων ΤΠΕ όσον αφορά τον χωροταξικό σχεδιασμό και τη διαφάνεια των δημόσιων συμβάσεων, έλλειψη στήριξης και παροχής συμβουλών για τη διείσδυση στις διεθνείς αγορές, έλλειψη διαφάνειας των συμβάσεων. Η αδυναμία επιχειρηματικότητας είναι ακόμη εντονότερη στις αγροτικές περιοχές και τις περιοχές αλιείας λόγω των ειδικών προκλήσεων από χωροταξική άποψη, διότι οι αγροτικές περιοχές βρίσκονται μακριά από το κέντρο ελέγχου της οικονομίας. Η στήριξη της ΕΕ προς τις ΜΜΕ την περίοδο 2007-2013 ήταν κατακερματισμένη, οι επιχορηγήσεις δεν είχαν επαρκή στόχευση έως το 2011 και τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής ήταν υπερβολικά μεγάλα και δεν ήταν σωστά προσαρμοσμένα στις οξύτερες ανάγκες.

Το επίπεδο των δημόσιων επενδύσεων σε Ε&Α είναι χαμηλό και οι δαπάνες το 2007 αντιπροσώπευαν το 0,6% του ελληνικού ΑΕγχΠ, με ανεπαρκείς και αναποτελεσματικές δαπάνες, ιδίως λόγω της πλημμελούς εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων. Η Ελλάδα υστερεί επίσης στους τομείς της χρηματοδότησης, των εταιρικών επενδύσεων και των διανοητικών περιουσιακών στοιχείων. Η Ελλάδα υποβιβάστηκε στην 20ή θέση του πίνακα αποτελεσμάτων για την καινοτομία στην ΕΕ το 2011 και οι επιδόσεις της στον τομέα της καινοτομίας είναι κατώτερες από τον μέσο όρο της ΕΕ-27. Η έλλειψη στρατηγικού προσανατολισμού και στόχευσης, με συνακόλουθο κατακερματισμό του προγραμματισμού σε μεγάλο φάσμα επιστημονικών και τεχνολογικών τομέων, εμπόδισε τη δημιουργία μιας κρίσιμης μάζας σε όρους εθνικής συνάφειας και σημασίας. Είναι αναγκαία μια μεταστροφή προς την οικονομία που βασίζεται στην καινοτομία, για να αξιοποιηθεί το αναπτυξιακό δυναμικό, μεταξύ άλλων και στους τομείς της γαλάζιας οικονομίας. Η φυγή εγκεφάλων είναι επίσης ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί, διότι πολλοί ερευνητές και άτομα με υψηλά προσόντα φεύγουν στο εξωτερικό.

Η χώρα εξακολουθεί να **έχει χαμηλή βαθμολόγηση όσον αφορά τους δείκτες ΤΠΕ της ΕΕ**. Πρέπει να επιτευχθούν υψηλά πρότυπα και διεισδυτικότητα των υπηρεσιών ΤΠΕ για τον πληθυσμό και τις επιχειρήσεις μέσω της υποδομής ευρυζωνικών δικτύων, και στις αγροτικές περιοχές. Ενώ η πάγια κάλυψη με ευρυζωνικές υπηρεσίες ανερχόταν στο 91,2% του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας το 2010, σύμφωνα με τον πίνακα

⁶ Μερίδιο μικροεπιχειρήσεων στις επιχειρήσεις: GR: 96,5%· ΕΕ-27: 92,1%. Εκτιμήσεις για το 2010 της Cambridge Econometrics βάσει των στοιχείων της Eurostat για την περίοδο 2002-2007.

αποτελεσμάτων του ψηφιακού θεματολογίου της ΕΕ, το ποσοστό αυτό στις αγροτικές περιοχές ήταν μόλις 60%⁷.

Υψηλή ανεργία, ιδίως των νέων και αυξανόμενος κοινωνικός αποκλεισμός και φτώχεια

Το ποσοστό ανεργίας της χώρας έχει υπερτριπλασιαστεί από τότε εκδηλώθηκε η κρίση και το **ποσοστό ανεργίας των νέων ανήλθε σε πρωτοφανή επίπεδα**, υπερβαίνοντας το 50%. Οι νέοι, ιδίως τα κορίτσια, που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο και τα άτομα με χαμηλότερα επαγγελματικά προσόντα ανήκουν στις ομάδες που πλήττονται κατ' εξοχήν από την ανεργία. Η ανεργία, ιδίως η μακροχρόνια ανεργία, είναι βασικός παράγοντας φτώχειας. Τα νοικοκυριά με άνεργο αρχηγό νοικοκυριού είναι αυτά που πλήττονται περισσότερο από την κρίση: το ποσοστό φτώχειας τους αυξήθηκε κατά 9% (από 51,1% σε 60,1% τον Αύγουστο του 2011). Το ποσοστό των ατόμων **που κινδυνεύουν από τη φτώχεια** επί του συνολικού πληθυσμού στην Ελλάδα είναι υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ-27 σχεδόν κατά 4 εκατοστιαίες μονάδες και το δεύτερο υψηλότερο μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ-15 (δεδομένα 2010), εφόσον ανήλθε στο 20,1% το 2010, ενώ ορισμένες ομάδες είναι ιδιαίτερα ευάλωτες (π.χ. παιδιά που καλύπτονται από έναν ειδικό επιμέρους στόχο). Παρόλα αυτά, η Ελλάδα είναι ένα από τα κράτη μέλη στα οποία η επάρκεια και αποτελεσματικότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας για τη μείωση της φτώχειας είναι εξαιρετικά χαμηλές. Τέλος, το ποσοστό ατόμων ηλικίας 18-59 ετών που ζουν σε νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο αυξήθηκε στο 13,7% το 2011, αύξηση κατά 5% από το 2009 (8,5%) και σχεδόν κατά 3% υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ-27 (10,5% το 2011).

Εξάλλου, η Ελλάδα υστερεί και όσον αφορά τα επιτεύγματα των αποκαλούμενων στόχων της Βαρκελώνης στον τομέα της μέριμνας παιδιού, εφόσον μόνο το 8% των παιδιών ηλικίας κάτω των 3 ετών καλύπτονται από επίσημες ρυθμίσεις μέριμνας παιδιού (έναντι μέσου όρου 28% για την ΕΕ) και 58% των παιδιών ηλικίας μεταξύ 3 και 6 ετών (έναντι μέσου όρου 83% στην ΕΕ).

Σε περίοδο δημοσιονομικής εξυγίανσης και μείωσης των δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση (2,75% του ΑΕΠ το 2011), **υπονομεύεται η επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την εκπαίδευση**. Είναι ανησυχητικά και πρέπει να αντιμετωπιστούν τα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης των νέων, το υψηλό ποσοστό μαθητών με χαμηλές επιδόσεις στα φιλολογικά μαθήματα, τα μαθηματικά και τα θετικά μαθήματα, με παρατεινόμενο χάσμα επιδόσεων ανάμεσα στους μετανάστες και τους γηγενείς, το υψηλό ποσοστό (που προσεγγίζει το 15%) των νέων ηλικίας 15-24 ετών που δεν εργάζονται ούτε ακολουθούν πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης και τα υψηλά ποσοστά σπουδαστών από μειονεκτικά περιβάλλοντα. Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση εξακολουθεί να μην είναι ελκυστική επιλογή και η συμμετοχή ενηλίκων στη **διά βίου μάθηση είναι εξαιρετικά χαμηλή** σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ, ενώ η διαφορά είναι ακόμη μεγαλύτερη για ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως οι μετανάστες, τα άτομα με χαμηλά επαγγελματικά προσόντα, οι άνεργοι, οι γυναίκες και οι ηλικιωμένοι. Είναι απολύτως αναγκαία η μεταφορά ορθής πρακτικής από άλλες χώρες της ΕΕ. Τέλος, τα ποσοστά συμμετοχής σε προσχολική εκπαίδευση και μέριμνας για τα παιδιά είναι από τα χαμηλότερα στην ΕΕ.

⁷ http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/index_en.htm

Οι συνθήκες στην αγορά εργασίας εκτιμάται ότι θα επιδεινωθούν περισσότερο στο προβλεπτό μέλλον, γεγονός που καθιστά την πρόκληση ακόμα σημαντικότερη. Η ανάγκη προστασίας των ανέργων και των πιο ευάλωτων, ιδίως των νέων, απαιτεί την εφαρμογή ορισμένων πολιτικών μεταρρυθμίσεων και αποτελεσματικών πολιτικών ενεργοποίησης και ένταξης, ώστε να υπάρξει θετική επίπτωση στην ανάπτυξη και την απασχόληση.

Ανεπάρκεια δικτύων βασικής υποδομής για την προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης

Η Ελλάδα δεν έχει ολοκληρώσει ακόμη στρατηγικά **δίκτυα βασικών οδικών, σιδηροδρομικών, λιμενικών και αεροπορικών υποδομών** και άλλων βοηθητικών υποδομών ή υποδομών πολυτροπικών μεταφορών, γεγονός που εμποδίζει την εύκολη πρόσβαση για το σύστημα μεταφοράς αγαθών και προσώπων. Η σύνδεση οδικών δικτύων στο εσωτερικό της χώρας και με γειτονικές χώρες είναι ανεπαρκής. Δεν υπάρχουν σύγχρονα δίκτυα σιδηροδρόμων, ενώ είναι επιτακτική ανάγκη να ολοκληρωθούν οι παραχωρήσεις αυτοκινητοδρόμων (μήκους έως 1.400 χλμ.). **Η οδική ασφάλεια εξακολουθεί να είναι άκρως ανησυχητική στην Ελλάδα με 129,3 θανατηφόρα ατυχήματα ανά 1 εκατομμύριο κατοίκους το 2009.** Πρόκειται για ένα από τα υψηλότερα ποσοστά στην ΕΕ-27 που απέχει πολύ από τον στόχο των 33,8 θανατηφόρων ατυχημάτων ανά 1 εκατομμύριο κατοίκους το 2020.

Στον τομέα της ενέργειας, η χώρα στερείται επαρκή ενεργειακά δίκτυα για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις για την αύξηση του δυναμικού ηλεκτρικής ενέργειας (με εξαίρεση τις ΑΠΕ) και φυσικού αερίου. Τα δίκτυα υψηλής τάσης δεν έχουν αρκετή ικανότητα να στηρίζουν τη διείσδυση ΑΠΕ. Η διείσδυση φυσικού αερίου στην Ελλάδα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την επέκταση του δικτύου υψηλής πίεσης.

Πρέπει επίσης να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της **αξιόπιστης παράκτιας ναυσιπλοΐας**. Τα ελληνικά λιμάνια μπορούν κυρίως να αξιοποιηθούν για τη μεταφόρτωση εμπορευματοκιβωτίων και την εξυπηρέτηση μεγάλων κρουαζιερόπλοιων. Ως προς αυτό, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα των σιδηροδρομικών συνδέσεων και των τελωνείων στο πλαίσιο μιας συνολικής λιμενικής στρατηγικής που δεν υπάρχει. Πρέπει επίσης να αντιμετωπιστεί η έλλειψη συνεκτικών βιώσιμων **ρυθμιστικών σχεδίων αστικών μεταφορών**. Δεν υπάρχουν διευκολύνσεις διασύνδεσης μεταξύ λιμένων, αερολιμένων και προαστιακού σιδηροδρόμου σε βασικά αστικά κέντρα, ενώ έχουν ιδιαίτερη σημασία για τον τουριστικό κλάδο ειδικότερα. Οι επενδύσεις σε καθαρές και πράσινες υποδομές, όπως το μετρό της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, αλλά και το τραμ και τα τρένα intercity μπορούν να αποτελέσουν κίνητρο για ανάπτυξη και απασχόληση.

Η Ελλάδα βασίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στην υγειονομική ταφή αποβλήτων, ενώ οι βασικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στην ΕΕ είναι η ανακύκλωση και αποτέφρωση. Η παραγωγή στερεών αποβλήτων στην Ελλάδα αυξάνεται σταθερά και ανήλθε σε 68,6 εκατ. τόνους το 2008, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 33,7% σε σύγκριση με το 2006. Υπάρχει σημαντικό περιθώριο βελτίωσης μέσω της εισαγωγής ορθών πρακτικών και της προώθησης σύγχρονων μεθόδων διαχείρισης (ανακύκλωση). Δεν υπάρχει σταθερή πολιτική δέσμευση και αποφασιστικότητα για να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά το πρόβλημα της διαχείρισης των αποβλήτων στη χώρα. Η Ελλάδα αντιμετωπίζει κίνδυνο σοβαρών κυρώσεων εξαιτίας της αδυναμίας της να προωθήσει και να επιταχύνει τη συμμόρφωση με την περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ.

Όσον αφορά τις υποδομές ύδρευσης με πόσιμο νερό και αποχέτευσης, το 83% περίπου του ελληνικού πληθυσμού καλύπτεται με αστικό δίκτυο αποχέτευσης και σύγχρονες εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων. Η συνολική κατάσταση είναι ικανοποιητική, αν και εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα κενά σε κάποιες περιοχές σε σχέση με την εφαρμογή του περιβαλλοντικού κεκτημένου. Η ποιότητα του πόσιμου νερού εξακολουθεί επίσης να αποτελεί πηγή ανησυχίας. Ο εποχικός χαρακτήρας του τουρισμού θέτει μια πρόσθετη πρόκληση όσον αφορά την ικανότητα του δικτύου ύδρευσης με πόσιμο νερό. Αναφορικά με το νερό άρδευσης, κρίσιμο ζήτημα είναι η ολοκλήρωση επαρκούς υποδομής συλλογής νερού και αρδευτικών δικτύων.

Αναποτελεσματική χρήση φυσικών πόρων/κλιματική αλλαγή

Η υψηλή κατανάλωση ενέργειας και η χαμηλή επάρκεια σε καύσιμα είναι ορισμένα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ενεργειακού τομέα στην Ελλάδα. Κυρίαρχο μερίδιο στο υφιστάμενο ενεργειακό μείγμα κατέχουν τα πετρελαϊκά προϊόντα. Στους μελλοντικούς στόχους περιλαμβάνεται η ευρύτερη χρήση φυσικού αερίου και η αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με σημαντικό δυναμικό για τη μεταφορά ορθής πρακτικής από άλλες περιοχές της ΕΕ. Εντούτοις, ο βαθμός χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι χαμηλός και αντιπροσωπεύει μέχρι σήμερα μόνο το 8,2% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας. Συνεπώς, **η χρησιμοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας** για την τήρηση των στόχων της ΕΕ (δηλ. διείσδυση ΑΠΕ κατά 18% στη συνολική κατανάλωση στην Ελλάδα) αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση.

Η Ελλάδα παρουσιάζει υψηλή τρωτότητα στην κλιματική αλλαγή και πλήττεται ήδη, εφόσον έχουν μειωθεί οι βροχοπτώσεις και αυξηθεί οι θερμοκρασίες. Συνέπειες της κλιματικής αλλαγής είναι η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, η ξηρασία, οι δασικές πυρκαγιές, ο κίνδυνος πλημμυρών, η διάβρωση του εδάφους και η ερημοποίηση, ενώ οι δασικές πυρκαγιές έχουν τις σοβαρότερες οικονομικές, κοινωνικές και οικολογικές επιπτώσεις. Σύμφωνα με μελέτη, η Ελλάδα αντιμετωπίζει τα σοβαρότερα προβλήματα δασικών πυρκαγιών από τις χώρες της ΕΕ.

Ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και **η βελτίωση της επάρκειας των πόρων αποτελεί βασική προτεραιότητα** της Ελλάδας, δεδομένης της γεωφυσικής της τρωτότητας και του επιπέδου οικονομικής ανάπτυξης. Η κλιματική αλλαγή θα καταστήσει ελκυστικότερες για τον τουρισμό περιοχές που βρίσκονται βορειότερα της Ελλάδας, προκαλώντας ζημία στις οικονομίες των σημερινών τουριστικών προορισμών. Η κλιματική αλλαγή έχει επηρεάσει σοβαρά τη γεωργία, τη δασοκομία, την αλιεία, την υδατοκαλλιέργεια και τις παράκτιες δραστηριότητες.

Όσον αφορά την αυξανόμενη ανεπάρκεια υδάτινων πόρων, είναι αναγκαία η αποτελεσματικότερη χρήση νερού στη γεωργία, με επενδύσεις σε αποτελεσματικότερες μεθόδους άρδευσης, την παροχή συμβουλών για την επάρκεια του νερού και τη διατήρηση των ρυθμιστικών και διηθητικών λειτουργιών των εδαφών. Δεν έχουν ακόμη εκδοθεί σχέδια διαχείρισης ποτάμιων λεκανών (σύμφωνα με την οδηγία πλαίσιο της ΕΕ για τα ύδατα).

Όσον αφορά τη βιοποικιλότητα, το δίκτυο Natura 2000 και τις γεωργικές εκτάσεις υψηλού φυσικού κάλλους, το ζητούμενο είναι να καθοριστεί και να υλοποιηθεί μια συνολική στρατηγική για την αποτελεσματική προστασία, αποκατάσταση και διαχείριση αυτών των προστατευόμενων περιοχών υψηλής αξίας ως προς τη βιοποικιλότητα. Το δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα καλύπτει το 21% της χερσαίας έκτασης και το 5,5% των χωρικών υδάτων της. Η παροχή στήριξης της ΕΕ σε μηχανισμούς και δομές

προστασίας των τόπων Natura 2000 πρέπει να ενισχυθεί και να εξορθολογιστεί και οι προτεραιότητες χρηματοδότησης θα πρέπει να βασίζονται σε εκ των προτέρων επεξεργασία ενός πλαισίου δράσης προτεραιότητας.

Τα σοβαρότερα προβλήματα ποιότητας του αέρα εντοπίζονται στα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα) και σε περιοχές με εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη (Πτολεμαΐδα και Μεγαλόπολη).

Αναποτελεσματική δημόσια διοίκηση που εμποδίζει την αναπτυξιακή προοπτική της χώρας

Η συνολική επίδοση της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα είναι σαφώς κατώτερη από τον μέσο όρο της ΕΕ. Η εικόνα όσον αφορά την ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής της πολιτικής και της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών στην Ελλάδα, είναι πολύ αρνητική (0,52 σε σύγκριση με 1,18 στην ΕΕ).

Η Ελλάδα είναι εγκλωβισμένη σήμερα σε ένα θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο που δεν επιτρέπει την εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και πολιτικών, τη σωστή λειτουργία του κράτους και τη δυναμική για την αποκατάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Για να υπάρξει πραγματική μεταρρύθμιση προς την πρόοδο και να διαφανεί η αναπτυξιακή προοπτική της χώρας, η Ελλάδα πρέπει να θέσει ως ύψιστη προτεραιότητα την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης.

Η εφαρμογή πολιτικών και μεταρρυθμίσεων αποτελεί μείζονα αδυναμία, εξαιτίας ενός συνδυασμού ασθενούς κεντρικής εποπτείας, σύνθετου νομικού πλαισίου και μιας πολιτικής και διοικητικής νοοτροπίας που ευνοεί την παραγωγή νόμων αντί της παραγωγής αποτελεσμάτων. Η **έλλειψη συντονισμού** υπονομεύει τις μεταρρυθμίσεις και την εφαρμογή πολιτικής, ιδίως όταν απαιτείται συλλογική δράση. Η έλλειψη λογοδοσίας συνδέεται με την αναποτελεσματικότητα των διοικητικών συστημάτων που έχουν δημιουργηθεί με την πάροδο του χρόνου. Οι μεταρρυθμίσεις και η εφαρμογή πολιτικής προσκρούουν επίσης στην κακή δημοσιονομική διαχείριση που δεν συνδέεται με τη μεταρρύθμιση και τους πολιτικούς στόχους.

Η ουσιαστικά ανύπαρκτη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων και η **έλλειψη συνέχειας στη δημόσια διοίκηση** εξαιτίας πολιτικών παρεμβάσεων έχουν δημιουργήσει με την πάροδο των ετών μια ασθενή δημόσια διοίκηση, έλλειψη ικανότητας λήψης αποφάσεων και διοικητικής συνέχειας όσον αφορά την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και πολιτικών. Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση και η παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους πολίτες παραμένουν σε αρχικό στάδιο, η διασυνοριακή και διακρατική συνεργασία αντιμετωπίζει αναίτιες καθυστερήσεις και δυσκολίες και υπάρχουν ζωτικές ελλείψεις στη συλλογή και διαχείριση δεδομένων· όλα αυτά εμποδίζουν την αποτελεσματική και τεκμηριωμένη εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και πολιτικών.

Άλλη μία σημαντική πρόκληση είναι η αντιμετώπιση της συστημικής **διαφθοράς**. Το 2011, η Ελλάδα κατείχε, με μόλις 3,4 μονάδες με άριστα το 10, την προτελευταία θέση απ' όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ στον δείκτη εκτιμώμενης διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας. Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα του Ευρωβαρόμετρου για τη διαφθορά, του 2011, σχεδόν το σύνολο των Ελλήνων πολιτών (98%) πιστεύει ότι η διαφθορά είναι σοβαρό πρόβλημα της χώρας. Κατά την εκτίμηση της Διεθνούς Διαφάνειας, η παραοικονομία αντιπροσωπεύει το ένα τρίτο του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος της Ελλάδας και η φοροδιαφυγή ανέρχεται περίπου σε 20 δισ. δολάρια ΗΠΑ ετησίως.

Εκτιμάται ότι το δωροδότημα στην Ελλάδα ανήλθε σε 632 εκατ. το 2010. Αυτό περιορίζει τη ικανότητα της Ελλάδας να χρηματοδοτήσει επαρκώς τον δημόσιο τομέα.

Απαιτούνται επίσης μεταρρυθμίσεις στο ελληνικό δικαστικό σύστημα, διότι είναι άκρως αναποτελεσματικό με βάση τα διεθνή πρότυπα. Οι πολίτες και οι επιχειρήσεις πρέπει να έχουν εμπιστοσύνη ότι το δικαστικό σύστημα θα παρέχει αποτελεσματικές λύσεις και θα σέβεται τα δικαιώματά τους. Το σύστημα χαρακτηρίζεται από περίπλοκες διαδικασίες που συνεπάγονται υπερβολικές καθυστερήσεις στην εκδίκαση των υποθέσεων, με μεγάλο όγκο συσσωρευμένων εκκρεμών υποθέσεων.

2. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Τα ταμεία του ΚΠΣ θα είναι ένα από τα σημαντικότερα μέσα για την αντιμετώπιση των κύριων αναπτυξιακών προκλήσεων της Ελλάδας, για την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και την τήρηση των απαιτήσεων του ΜΣ. Κάθε ταμείο θα πρέπει να δίνει προτεραιότητα, κατά περίπτωση, σε τομείς πολιτικής που εξετάζονται στις συστάσεις ανά χώρα/ΜΣ, στις δεσμεύσεις στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων. Όσον αφορά την αγροτική ανάπτυξη και την αλιεία, οι προτεραιότητες χρηματοδότησης θα πρέπει επίσης να συμβάλουν στη στήριξη της μεταρρύθμισης της κοινής γεωργικής και της κοινής αλιευτικής πολιτικής. Η στοχευμένη χρηματοδότηση θα πρέπει να διαφυλάσσει το αναξιοποίητο δυναμικό των παράκτιων και θαλάσσιων περιοχών της Ελλάδας για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση στη γαλάζια οικονομία και για να επιτρέπει την πολύμορφη βιώσιμη χρήση των παράκτιων και θαλάσσιων πόρων, στο πλαίσιο μιας προσέγγισης βάσει οικοσυστήματος. Προς τον σκοπό αυτό, η παρέμβαση των ταμείων του ΚΠΣ πρέπει να εστιάζεται σε στοχευμένο αριθμό προτεραιοτήτων. Η εμπειρία δείχνει ότι η θεματική συγκέντρωση αυξάνει την αποτελεσματικότητα των δημόσιων παρεμβάσεων, επιτυγχάνοντας κρίσιμη μάζα με πραγματική επίπτωση στην κοινωνικοοικονομική κατάσταση μιας χώρας και των περιφερειών της. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στο να υπάρχει συνεκτικότητα με τις επενδύσεις και τις προσεγγίσεις σε γειτονικές χώρες. Σε περιόδους δημοσιονομικής εξυγίανσης, ιδιαίτερα μεγάλη σημασία έχει η ιεράρχηση προτεραιοτήτων. Πρέπει να υπάρχει διεξοδικός έλεγχος των παρεμβάσεων σε όλους τους τομείς προτεραιότητας, σε σχέση με τους στόχους για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν.

Στη συνέχεια προτείνονται πέντε συμπληρωματικές και αλληλοενισχυόμενες προτεραιότητες χρηματοδότησης, σύμφωνα με τις ειδικές προκλήσεις της χώρας⁸. Αντανακλούν τη σημασία των αναγκών χρηματοδότησης και τη δυνητική συνεισφορά στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Αυτές είναι οι προτεραιότητες τις οποίες η Επιτροπή θα επιθυμούσε να συγχρηματοδοτήσει στην Ελλάδα για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού 2014-20. Η σειρά παρουσίασης των προτεραιοτήτων χρηματοδότησης δεν έχει αξιολογικό χαρακτήρα· θα πρέπει, ωστόσο, οι μεγαλύτερες προσπάθειες να εστιαστούν στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης που, με τη σειρά της, θα πρέπει να στηρίζει τις μεταρρυθμίσεις. Η νέα αρχιτεκτονική προγραμματισμού εμπεριέχει επαρκή ευελιξία για την αντιμετώπιση νέων προκλήσεων και απροσδόκητων γεγονότων, γεγονός που θα επιτρέψει τον αναπρογραμματισμό σε αιτιολογημένες περιπτώσεις. Οι ελληνικές αρχές πρέπει να καταρτίσουν σχέδιο βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων

⁸ Οι θεματικοί στόχοι στους προταθέντες κανονισμούς και η σύνδεσή τους με τους τομείς χρηματοδότησης παρατίθενται στο παράρτημα Ι.

επενδύσεων και να διασφαλίσουν το κατάλληλο νομικό πλαίσιο πριν την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού.

2.1 Ένα φιλικό προς τις επιχειρήσεις περιβάλλον που προσελκύει επενδύσεις

Η δημιουργία φιλικής προς τις επιχειρήσεις οικονομίας αποτελεί βασική προτεραιότητα για την Ελλάδα. Η απλούστευση των διαδικασιών σύστασης επιχειρήσεων και η διευκόλυνση των εξαγωγών και η μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων για τις επιχειρήσεις θα αποδεσμεύσει το αναπτυξιακό δυναμικό των επιχειρήσεων. Οι επενδύσεις πρέπει να εστιαστούν στην προώθηση της επιχειρηματικότητας με τη μείωση της γραφειοκρατίας και τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και την E&A&K για τη στήριξη των επενδύσεων στην καινοτομία.

Εξάγοντας συμπεράσματα από την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, οι ελληνικές αρχές πρέπει να εξασφαλίσουν την ύπαρξη μιας συνολικής προσέγγισης για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση. Πρέπει να επιδιωχθεί μια βέλτιστη συμπληρωματικότητα ανάμεσα στη χορήγηση άμεσης ενίσχυσης στις ΜΜΕ και της παροχής χρηματοδοτήσεων από ΜΧΤ (μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής). Αυτή η συμπληρωματικότητα πρέπει να εκδηλώνεται μέσα από ένα συνολικό πρόγραμμα στήριξης των ΜΜΕ που θα πρέπει να επιτρέπει την εκτίμηση της σωστής στόχευσης της ενίσχυσης, με στόχο να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες της κρίσης και να διασφαλιστεί η μελλοντική ανάπτυξη.

Η χρηματοδότηση είναι σύμφωνη με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ.

Μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τις επιχειρήσεις, καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και απλούστευση του διοικητικού και νομικού πλαισίου για τη διασφάλιση της καλύτερης παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις

Στο πλαίσιο της διοικητικής μεταρρύθμισης, η δημιουργία του κατάλληλου νομικού και φορολογικού πλαισίου για τη διασφάλιση συνεπών κανόνων και σταθερότητας αποτελεί μία από τις σημαντικότερες απαιτήσεις για την επιτυχία των επιχειρήσεων και τη συμβολή τους στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Η απλούστευση και επιτάχυνση επενδυτικών προτάσεων και η σύντμηση των διαδικασιών αδειοδότησης καθώς και η διευκόλυνση των εξαγωγών με την ψηφιοποίηση των διαδικασιών εκτελωνισμού κατά την εξαγωγή και η εφαρμογή ενιαίας θυρίδας για τις εξαγωγές θα αποτελέσει σημαντικό κίνητρο για την εξαγωγική βάση της ελληνικής οικονομίας.

Πρέπει να καθοριστεί σαφής στρατηγική που θα θέτει τους στόχους πολιτικής και τις προτεραιότητες που πρέπει να επιδιώκονται για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συνόλου μέσων (κρατικές και μη κρατικές ενισχύσεις). Αυτό πρέπει να αποσκοπεί στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, δίνοντας έμφαση στο νομικό πλαίσιο και τη σταθερότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος (αδειοδότηση, φορολογική νομοθεσία).

Διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και παροχή προηγμένων υπηρεσιών σε επιχειρήσεις σε στοχευμένες μικροεπιχειρήσεις και ΜΜΕ

Είναι επιτακτική ανάγκη να εξασφαλιστεί ρευστότητα και πρόσβαση νέων ΜΜΕ στη χρηματοδότηση, μέσω της δημιουργίας δανειακών διευκολύνσεων, της προώθησης ενώσεων και δικτύων ΜΜΕ, της διευκόλυνσης της πρόσβασης σε νέες εγχώριες και διεθνείς αγορές και της στήριξης νέων επιχειρηματικών μοντέλων και της εισαγωγής τεχνολογιών και θέσπισης ποιοτικών προτύπων. Οι επενδύσεις θα πρέπει να προωθούν

την καινοτομία και τους στόχους των εμβληματικών πρωτοβουλιών της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και την πολιτική πρωτοβουλία «Small Business Act».

Με βάση τα συμπεράσματα από την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού, πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι ευκαιρίες που προσφέρουν οι νέοι κανονισμοί του ΚΠΣ για τη δημιουργία μέσω χρηματοδότησης που καλύπτουν ολόκληρη τη χώρα η οποία ενισχύεται μέσω ενός ενιαίου επιχειρησιακού προγράμματος και άξονα προτεραιότητας. Πρέπει επίσης να διερευνηθούν οι δυνατότητες χρηματοδότησης από περισσότερα του ενός ταμεία του ΚΠΣ σε χρηματοδοτικά μέσα. Στο ελληνικό πλαίσιο, είναι αναγκαία μια διεξοδική επανεξέταση του σχεδιασμού των ΜΧΤ. Οι ελληνικές αρχές πρέπει να λειτουργούν με συγκεκριμένους κανόνες, συστηματικές και διαφανείς αξιολογήσεις, για να εξασφαλιστεί ότι η υλοποίηση των ΜΧΤ αποδίδει πραγματικά οφέλη και τα χρήματα διατίθενται σε στοχευμένες ΜΜΕ. Η διαχείριση σύνθετων νέων χρηματοδοτικών μέσων θα μπορούσε να ασκείται σε εθνικό επίπεδο, ενώ η διαχείριση του μέσου Jessica θα μπορούσε να ασκείται σε επίπεδο περιφερειών. Επιπλέον, πρέπει να επανεκτιμηθεί η ελκυστικότητα των προϊόντων ΜΧΤ.

Πρέπει να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα των ελληνικών ΜΜΕ, ιδίως σε τομείς στους οποίους οι ελληνικές περιφέρειες διαθέτουν συγκριτικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Θα πρέπει να αποδεσμευθεί το δυναμικό της γεωργίας όπου υπάρχει σαφές ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που βασίζεται στα ποιοτικά προϊόντα και την καινοτομία. Η δημιουργία ενός συστήματος διαχείρισης γεωργικού κινδύνου θα συμβάλει στην αποτελεσματική διαχείριση των αυξανόμενων οικονομικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Στον τομέα της αλιείας, πρέπει να ενισχυθεί η υδατοκαλλιέργεια μέσω κινήτρων για την παραγωγή ειδών με ζήτηση στην αγορά. Οι επενδύσεις θα πρέπει να προωθούν τη βιολογική γεωργία και καινοτόμες και φιλικές προς το περιβάλλον μεθόδους παραγωγής.

Στήριξη στοχευμένων τομέων με συγκριτικό πλεονέκτημα

Είναι αναγκαίο να εστιαστούν οι επενδύσεις σε **βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες μεγαλύτερες με προοπτικές ανάπτυξης** και με τη μεγαλύτερη δυναμική εξαγωγών. Ταυτόχρονα, πρέπει να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη καινοτόμων και ανταγωνιστικών προϊόντων με τη βελτίωση της συνάφειας του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις ανάγκες και τους στόχους των αναδυόμενων οικονομικών δραστηριοτήτων σε τομείς στους οποίους η Ελλάδα διαθέτει συγκριτικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα (π.χ. γεωργικά τρόφιμα και υδατοκαλλιέργεια, παραγωγή και διανομή ενέργειας, κατασκευή ΤΠΕ και υπηρεσίες ηλεκτρονικών υπολογιστών, φαρμακευτικά προϊόντα). Σε αυτό το πλαίσιο, η Ελλάδα θα πρέπει να χαράξει μια περιφερειακή στρατηγική που θα αποσκοπεί στη δημιουργία μικρού αριθμού αναπτυξιακών πόλων/πόλεων αριστείας μέσω μιας στοχευμένης ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης. Μέτρα για να αυξηθούν οι επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο και τις επαγγελματικές δεξιότητες μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας. Θα πρέπει να εφαρμοστούν πολιτικές για να αποκτήσει το εργατικό δυναμικό τις αναγκαίες δεξιότητες, προκειμένου να ανταποκριθεί στις βιομηχανικές αλλαγές.

Ενίσχυση των συνδέσεων της E&A&K με τον κόσμο των επιχειρήσεων για την προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας

Η Ελλάδα πρέπει να αναδιαρθρώσει και να προωθήσει την πολιτική καινοτομίας της. Απαιτούνται νέες, καινοτόμες, τεκμηριωμένες στρατηγικές E&A για τη στήριξη μιας περισσότερο ανταγωνιστικής εξωστρεφούς οικονομίας. Θα απαιτηθεί χρηματοδότηση για τη στήριξη της έρευνας αιχμής, η οποία θα συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα της

ελληνικής οικονομίας σε τεχνολογικά προηγμένους τομείς. Οι παρεμβάσεις θα πρέπει να στοχεύουν στην **ενίσχυση των δεσμών μεταξύ πανεπιστημίων /ερευνητικών ιδρυμάτων** και του ιδιωτικού τομέα (ΜΜΕ, μεγάλες επιχειρήσεις, γεωργία και παραγωγή γεωργικών τροφίμων). Μια **στρατηγική ευφυούς εξειδίκευσης** θα πρέπει να αποτελεί κεντρικό στοιχείο για την ανάπτυξη νέων συνεργατικών σχηματισμών και κόμβων με βάση τις περιφερειακές ικανότητες. Θα πρέπει να δοθεί απόλυτη προτεραιότητα στην ενίσχυση και μεταφορά γνώσης από τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα και δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς σε ιδιωτικές επιχειρήσεις μέσα από ειδικά τομεακά δίκτυα /πλατφόρμες με βάση τις ανάγκες της βιομηχανίας και τη δημιουργία πανεπιστημιακών εταιρειών τεχνολογικών, προσελκύνοντας (επιχειρηματικό) κεφάλαιο και στήριξη από ιδιώτες επενδυτές. Σε αυτό τον τομέα, η Ελλάδα μπορεί να επωφεληθεί από την διασυνοριακή και διεθνή συνεργασία, προωθώντας τη συμμετοχή της σε διεθνή δίκτυα E&A.

Στήριξη και προώθηση της ανάπτυξης ηλεκτρονικών επιχειρήσεων

Στο πλαίσιο της διοικητικής μεταρρύθμισης, πρέπει κατά προτεραιότητα να χαραχθεί μια σαφής στρατηγική για την ένταξη των εργαλείων ΤΠΕ στο επιχειρηματικό περιβάλλον, ώστε να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες της επιχειρηματικής κοινότητας. Αυτό θα πρέπει να αποτελεί μέρος της ανάπτυξης ευρυζωνικών δικτύων, της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ανάπτυξης προϊόντων ΤΠΕ και υπηρεσιών και ευρείας κλίμακας αφομοίωση των καινοτομιών που βασίζονται στις ΤΠΕ. Η επιδίωξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η ολοκλήρωση κρίσιμων έργων όπως το κτηματολόγιο, οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, η ηλεκτρονική συνταγογράφηση και το εθνικό μητρώο είναι σημαντικά για τη βελτίωση της διαφάνειας και την ανασυγκρότηση της δημόσιας διοίκησης σε νέα πρότυπα. Οι καλοσχεδιασμένες και στοχευμένες παρεμβάσεις (επιγραμμικές συναλλαγές και ηλεκτρονικά τιμολόγια) προς όφελος των ΜΜΕ θα διασφαλιστούν μέσω της ευρυζωνικής υποδομής, και στις αγροτικές περιοχές. Η μεταρρύθμιση της ελληνικής δημόσιας διοίκησης και η εισαγωγή εργαλείων ΤΠΕ θα πρέπει να συμβάλουν στην αύξηση της συνολικής αποδοτικότητας της οικονομίας, βελτιώνοντας την ικανότητα του κράτους να εφαρμόσει τη νομοθεσία που θεσπίστηκε πρόσφατα και, ως εκ τούτου, να βελτιώσει το επιχειρηματικό περιβάλλον.

2.2 Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας μέσω βελτιωμένων πολιτικών απασχόλησης, ενεργητικής ένταξης και εκπαίδευσης/ανάπτυξης δεξιοτήτων

Η επίπτωση της κρίσης στην Ελλάδα στην αγορά εργασίας και την κοινωνική ένταξη καθιστά άμεση προτεραιότητα την αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας μέσω βελτιωμένων πολιτικών απασχόλησης, ενεργητικής ένταξης και εκπαίδευσης/ανάπτυξης δεξιοτήτων. Τα ταμεία του ΚΠΣ θα πρέπει να συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη που δημιουργεί απασχόληση και να έχουν τη μέγιστη δυνατή επίπτωση στη βελτίωση της ποιότητας της απασχόλησης, στην προώθηση της ενεργητικής ένταξης και την αύξηση της συνάφειας της εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης με την αγορά εργασίας. Πρέπει, συνεπώς, να αυξηθούν οι επενδύσεις στην απασχόληση, την ενεργητική ένταξη και τις πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και το σχετικό μερίδιο της επένδυσης των ταμείων του ΚΠΣ σε σύγκριση με την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013.

Μεγαλύτερη ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας με βελτιωμένες και καινοτόμες πολιτικές ενεργοποίησης

Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε πολιτικές πρωτοβουλίες που αποσκοπούν ιδίως στην αντιμετώπιση του προβλήματος της δραματικής κατάστασης στην οποία έχουν περιέλθει οι νέοι άνεργοι. Αυτό πρέπει να συμβεί μέσα από βελτιωμένες/αυξημένες και καλά στοχευμένες και καινοτόμες πρωτοβουλίες (και πρωτοβουλίες τοπικών κοινοτήτων για την εργασία των νέων για την τοπική κοινότητα) για τη στήριξη της εκπαίδευσης, κατάρτισης και των προοπτικών απασχόλησης νέων ανέργων και της ταχείας και βιώσιμης ένταξής τους στην αγορά εργασίας. Η επιχειρηματικότητα, περιλαμβανομένης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, θα πρέπει να αξιοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό προς αυτή την κατεύθυνση, με παράλληλη ενίσχυση της συμμετοχής νέων σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης τύπου μαθητείας, την ενίσχυση προγραμμάτων μετεκπαίδευσης και κατάρτισης και της δυνατότητας θέσπισης μιας «εγγύησης για τη νεολαία» είναι ορισμένα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Είναι αναγκαίο να βελτιωθεί η ικανότητα των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ) για να αντιμετωπιστεί ιδίως, μεταξύ άλλων, η ανεργία των νέων και να εκπονηθούν προγράμματα που αποσκοπούν στην παροχή επαρκών και αποτελεσματικών υπηρεσιών ενεργοποίησης σε νέους ανέργους. Σε αυτό το πλαίσιο, οι ΔΥΑ θα πρέπει να θέσουν σε εφαρμογή αξιόπιστες πολιτικές που αποσκοπούν στην αντιστοίχιση της ζήτησης και της προσφοράς εργασίας καθώς και την ενίσχυση της ποσότητας και της ποιότητας της βιώσιμης ανάπτυξης· ως προς αυτό, πρέπει να ενισχύουν τους δεσμούς τους με τους εργοδότες και να διασφαλίσουν ότι τα προγράμματα είναι κατάλληλα και πράγματι προσαρμοσμένα στις ανάγκες τόσο των νέων ανέργων όσο και των εργοδοτών.

Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και επάρκειας ενεργητικών πολιτικών για τους ανέργους

Απαιτείται επανεξέταση της συνολικής αποτελεσματικότητας και επάρκειας των πολιτικών ενεργοποίησης. **Οι βασικές παράμετροι που πρέπει να εξεταστούν** είναι η βελτίωση του συντονισμού των ενεργητικών προγραμμάτων για την αγορά εργασίας, η μετάβαση στη χρήση οικονομικά αποδοτικότερων και στοχευμένων ενεργητικών πολιτικών της αγοράς εργασίας, όπως η αναζήτηση εργασίας και η παροχή συμβουλών, και η ανάπτυξη πολιτικών που λαμβάνουν υπόψη τις τοπικές ιδιαιτερότητες.

Πρέπει να εκπονηθούν στοχευμένες και περιεκτικές πολιτικές ένταξης στην αγορά εργασίας για να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες των πιο ευάλωτων ομάδων και εκείνων που δεν καλύπτονται από ασφαλιστικές δικλίδες. Στοχευμένες πολιτικές πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη στήριξη της ένταξης ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας πρέπει να στηρίζουν, μεταξύ άλλων, την επιχειρηματικότητα, που περιλαμβάνει και την κοινωνική επιχειρηματικότητα. Θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη του **τομέα της κοινωνικής οικονομίας** και κίνητρα για τη στήριξη μιας επιχείρησης κοινωνικής οικονομίας πρέπει να πλαισιώνονται με υπηρεσίες κατάρτισης και στήριξης.

Υπάρχει ανάγκη για συνολική προσέγγιση προς μια ολοκληρωμένη πολιτική στον τομέα της μέριμνας, ιδίως **για ποιοτική, προσιτή μέριμνα για τα παιδιά, φροντίδα ηλικιωμένων, φροντίδα ατόμων με αναπηρίες**, ώστε να αυξηθεί η ένταξη στην αγορά εργασίας συγκεκριμένων ομάδων, όπως οι γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων αυτών που βρίσκονται στην πλέον μειονεκτική θέση. Πρέπει να βελτιωθεί η ικανότητα των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και των μηχανισμών της επιθεώρησης εργασίας, με στόχο την παροχή επαρκών και αποτελεσματικών υπηρεσιών ενεργοποίησης, που θα είναι καλύτερα προσαρμοσμένες στις ανάγκες τόσο των ανέργων όσο και των εργοδοτών, και για την καταπολέμηση της εκτεταμένης αδήλωτης εργασίας.

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή μιας συνεπούς στρατηγικής ενεργοποίησης σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της **προσέγγισης «αμοιβαίων ευθυνών»**, η ανάπτυξη και συστηματική χρήση ενός συστήματος αξιολόγησης και επάρκειας και αποτελεσματικότητας των επιμέρους πολιτικών και η αναδιάταξη του μεριδίου των δαπανών προς όφελος οικονομικά αποδοτικότερων ενεργητικών μέτρων, όπως η παροχή βοήθειας για την αναζήτηση εργασίας, ο επαγγελματικός προσανατολισμός /παροχή συμβουλών και η κατάρτιση, εξακολουθούν να είναι ύψιστες προτεραιότητες.

Ενθάρρυνση της ενεργού και υγιούς γήρανσης

Πρέπει να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της χαμηλής συμμετοχής ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας στην αγορά εργασίας. Είναι περισσότερο παρά ποτέ αναγκαία η διαμόρφωση και εφαρμογή μιας συνολικής στρατηγικής ενεργού γήρανσης, ενόψει των δημογραφικών εξελίξεων. Οι δημογραφικές εξελίξεις παράλληλα με την οικονομική κρίση κατέδειξαν τη σημασία **αποτελεσματικών συστημάτων δημόσιας υγείας**. Πρέπει να στηριχθεί η εφαρμογή μιας συνεπούς στρατηγικής, που βασίζεται σε σαφώς καθορισμένους στόχους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, παράλληλα με την αναβάθμιση και την προσαρμογή των δεξιοτήτων που προσωπικού που εργάζεται στον τομέα της υγείας. Όπου είναι αναγκαίο, θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν οι υφιστάμενες υποδομές υγείας και κοινωνικής μέριμνας και να βελτιωθεί η οργάνωσή τους για την παροχή καλύτερων υπηρεσιών στους πολίτες.

Προώθηση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής και πολιτικών ενεργητικής ένταξης

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής ενεργητικής ένταξης μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην κοινωνική ένταξη και την ένταξη στην αγορά εργασίας. Μια τέτοια στρατηγική πρέπει να βασίζεται στην πείρα και τις πρωτοβουλίες στην αλλοδαπή και να απευθύνεται σε όσους έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, καθώς και σε μέτρα ενεργοποίησης της αγοράς εργασίας και στην πρόσβαση σε υπηρεσίες ποιότητας. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει επίσης τα ταμεία του ΚΠΣ να προωθήσουν ένα πλήρως επιχειρησιακό σύστημα για πολιτικές ενεργητικές ένταξης, παράλληλα με την αυξημένη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων.

Οι επενδύσεις του ΚΠΣ θα πρέπει επίσης να εστιάζονται στη στήριξη πολιτικών για την ενεργητική ένταξη ομάδων σε μειονεκτικές αστικές και αγροτικές κοινότητες και περιθωριοποιημένων κοινωνικών ομάδων, όπως οι άστεγοι, οι ρομά, και μειονότητες που διατρέχουν αυξανόμενο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού. Θα πρέπει να στηριχθεί και να δοθεί απόλυτη προτεραιότητα στην εφαρμογή ολοκληρωμένων και βιώσιμων τοπικών στρατηγικών ενεργητικής ένταξης και ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων για την προώθηση ιδίως της αναζωογόνησης της πρωτεύουσας Αθήνας και άλλων πόλεων. Για την ενίσχυση της αστικής ανάπλασης θα μπορούσαν να επιδιωχθούν, σε εθνικό και διασυνοριακό επίπεδο, ανταλλαγές εμπειριών καθώς και η δημιουργία δικτύων και κοινές πρωτοβουλίες και δράσεις.

Σε αυτό το πλαίσιο, τα ΚΠΣ θα ενισχύσουν επίσης τη διοικητική ικανότητα που συνδέεται με την εφαρμογή περιεκτικών και ολοκληρωμένων στρατηγικών ενεργητικής ένταξης με στόχο τη βελτίωση των ποσοστών κάλυψης και αφομοίωσης καθώς και τη δημιουργία υπηρεσιών ενιαίας εξυπηρέτησης.

Βελτίωση της ποιότητας και της συνάφειας της εκπαίδευσης/κατάρτισης και της διά βίου μάθησης με την αγορά εργασίας

Οι επενδύσεις πρέπει να εστιάζονται στην αναβάθμιση της ποιότητας και στη βελτίωση της συνάφειας και ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, με την εφαρμογή ενός αποτελεσματικού συστήματος διασφάλισης της ποιότητας, ιδίως της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τη βελτίωση των μεθόδων διδασκαλίας, την ενίσχυση των ικανοτήτων, των κινήτρων και των επαγγελματικών προτύπων των καθηγητών, τη μείωση των γεωγραφικών ανισοτήτων, και μέσω της βελτίωσης των εκπαιδευτικών υποδομών, την ουσιαστική αύξηση της συμμετοχής ενηλίκων σε προγράμματα διά βίου μάθησης, δίνοντας προτεραιότητα στις ομάδες-στόχους και σε μη παραδοσιακούς δικαιούχους προγραμμάτων μάθησης, όπως οι εργαζόμενοι με χαμηλό βαθμό ειδίκευσης και μεγαλύτερης ηλικίας, οι άνεργοι, οι γυναίκες, ιδιοκτήτες, διαχειριστές και προσωπικό ΜΜΕ, η βελτίωση της παροχής ποιοτικού επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλών και η προώθηση της πρόσβασης σε προσιτή, καλής ποιότητας εκπαίδευση και μέριμνα για παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας

Οι επενδύσεις θα συμβάλλουν στη στήριξη του εκσυγχρονισμού των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής πρόνοιας, τη στήριξη μεταρρυθμίσεων κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή αυτών των συστημάτων, για να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και επάρκεια των συστημάτων κοινωνικής προστασίας.

Πέρα από τα στοιχεία που συνδέονται άμεσα με την προαναφερθείσα ενεργητική ένταξη, οι επενδύσεις θα στηρίζουν και την πρόσβαση σε προσιτές υπηρεσίες ποιότητας για τα άτομα που έχουν αποκοπεί περισσότερο από την αγορά εργασίας ή είναι οικονομικά ανενεργά. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν ιδίως κοινωνικές υπηρεσίες για τους αστέγους, τις υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας, τη στοχευμένη εκπαίδευση και μέριμνα για παιδιά προσχολικής ηλικίας καθώς και δημοτικές υπηρεσίες και τη μετάβαση από ιδρυματικές σε εναλλακτικές υπηρεσίες φροντίδας ποιότητας.

2.3 Διατηρήσιμη υποδομή για ανάπτυξη και απασχόληση

Σύγχρονες και διατηρήσιμες υποδομές, τόσο σε εθνικό όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο, ιδίως στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και του περιβάλλοντος, σε συνδυασμό με την εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού, είναι καθοριστικοί παράγοντες για να μπορέσουν η Ελλάδα και οι περιφέρειές της να προσελκύσουν επενδύσεις. Η βελτιστοποίηση των δυνατοτήτων πρόσβασης, ο εκσυγχρονισμός των ενεργειακών δικτύων και η διασφάλιση σύγχρονων συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων αποτελούν κρίσιμες προϋποθέσεις για την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Ο κύριος όγκος των επενδύσεων θα εισρεύσει σε προηγμένες τεχνολογίες στον τομέα του περιβάλλοντος και των ενεργειακών δικτύων.

Βελτιστοποίηση των υποδομών πρόσβασης

Η Ελλάδα πρέπει να αναπτύξει μια **ολοκληρωμένη στρατηγική πολυτροπικών μεταφορών** σε συνδυασμό με επιχειρηματικό σχέδιο. Η συνδεσιμότητα πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της συνεργασίας με τις γειτονικές χώρες και με την τόνωση της ανάπτυξης (π.χ. με την προώθηση βιώσιμων μεταφορών και την άρση των εμποδίων σε βασική υποδομή δικτύου). Οι κύριες δραστηριότητες πρέπει να εστιαστούν κατά προτεραιότητα: στην ολοκλήρωση ενός σύγχρονου σιδηροδρομικού δικτύου, τη διασυνδεσιμότητα των λιμένων με το σιδηροδρομικό δίκτυο, τις οδικές και σιδηροδρομικές συνδέσεις με τρίτες χώρες και την ολοκλήρωση των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών (ΔΕΔ-Μ). Θα πρέπει να δοθεί ειδική έμφαση στις εσωτερικές

θαλάσσιες και αεροπορικές συνδέσεις (ιδίως των περιφερειακών μικρών λιμένων και αερολιμένων) με τα νησιά.

Η Ελλάδα θα πρέπει να εκσυγχρονίσει τα σημεία συνοριακής διέλευσης και τα τελωνεία για γρήγορο, ασφαλές και αποτελεσματικό εξωτερικό εμπόριο της ΕΕ, στηρίζοντας τον εκσυγχρονισμό της υποδομής, του εξοπλισμού και των συστημάτων των τελωνείων καθώς και τη δημιουργία διοικητικής ικανότητας, κατά περίπτωση⁹.

Πρέπει να επιδιωχθούν επενδύσεις για τη **στήριξη της συνδεσιμότητας θαλάσσιων μεταφορών και της πολυτροπικότητας**, όπως οι δυνατότητες ελλιμενισμού πλοίων, οι λιμενικές εγκαταστάσεις και οι συνδέσεις μεταφορών με την ενδοχώρα, με στόχο να αυξηθούν τα έσοδα από τον τουρισμό. Όσον αφορά τις παράκτιες περιοχές, έχει ιδιαίτερη σημασία η κατασκευή υποδομής για ιστιοπλοϊκά ή/και κρουαζιερόπλοια. Το ίδιο ισχύει και για τις επενδύσεις σε τερματικούς σταθμούς κρουαζιερόπλοιων (ικανότητα ελλιμενισμού και λιμενικές εγκαταστάσεις) που εναρμονίζεται με τον στόχο της χώρας να προσελκύει κρουαζιερόπλοια για να επισκέπτονται ή να χρησιμοποιούν την Ελλάδα ως λιμάνι βάσης.

Εκσυγχρονισμός ενεργειακών δικτύων

Απαιτούνται εκσυγχρονισμένα ενεργειακά δίκτυα σε δύο τομείς παραγωγής ενέργειας για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις του αναπτυξιακού δυναμικού τους, συγκεκριμένα της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου. Στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, υπάρχει αναπτυξιακό δυναμικό από την ενίσχυση του δικτύου υψηλής τάσης για τη στήριξη της διείσδυσης των ΑΠΕ. Η διασύνδεση των νησιών είναι μια δαπανηρή επιχείρηση, αλλά οικονομικότερη από την υφιστάμενη κατάσταση παραγωγής ενέργειας που βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε πετρελαϊκά προϊόντα. Οι σχεδιαζόμενες διασυνδέσεις βρίσκονται σε διάφορα στάδια προγραμματισμού και εκτέλεσης ανάλογα με το νησί ή/και το νησιωτικό σύμπλεγμα. Η ανάπτυξη ευφυών τεχνολογιών δικτύου και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας αποτελεί άλλη μία πηγή ευκαιριών.

Όσον αφορά το φυσικό αέριο, το δίκτυο χαμηλής πίεσης βρίσκεται σήμερα μόνο σε τρεις ελληνικές περιφέρειες που καλύπτουν το 60% του ελληνικού πληθυσμού. Η αύξηση της διείσδυσης φυσικού αερίου (GR: 4%· ΕΕ-27: 23%) εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την επέκταση του δικτύου υψηλής πίεσης (ΔΥΠ). Κατασκευάζεται το ΔΥΠ για την Πελοπόννησο και την Εύβοια.

Δημιουργούνται ευκαιρίες από νέα δίκτυα διασύνδεσης, όπως α) ο αγωγός μέσω Αδριατικής (που περιλαμβάνει 181 χλμ. αγωγού σε ελληνικό έδαφος, β) ο αγωγός διασύνδεσης Ελλάδας-Βουλγαρίας, και γ) ο αγωγός διασύνδεσης Κύπρου-Ελλάδας, που εξετάζονται ως εναλλακτική επιλογή για τη διανομή φυσικού αερίου από τα νέα κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου. Αναδεικνύονται περαιτέρω ευκαιρίες και για νέους σταθμούς υδροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ), όπως α) πλησίον της Καβάλας, στα βόρεια της χώρας, που θα τροφοδοτεί τον αγωγό διασύνδεσης Ελλάδας-Βουλγαρίας και β) στην Κρήτη. Σε αυτόν τον τομέα, η Ελλάδα θα πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως τις ευκαιρίες που απορρέουν από τη διασυνοριακή και διεθνή συνεργασία.

Διασφάλιση σύγχρονων συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων και λυμάτων

⁹ Η αξιολόγηση της Ελλάδας δεν είναι ευνοϊκή στους παγκόσμιους δείκτες αναφοράς, όπως οι έρευνες World Bank's Doing Business – Trading across borders.

Η Ελλάδα πρέπει να εγκαταλείψει την υγειονομική ταφή και να υιοθετήσει σύγχρονες μεθόδους διαχείρισης αποβλήτων με βάση επικαιροποιημένα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων και προγράμματα πρόληψης αποβλήτων. Σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων, θα πρέπει να προωθηθούν η πρόληψη και ανακύκλωση και ιδίως η επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και, για τα μη ανακυκλώσιμα υλικά, η ανάκτηση. Πρέπει να κατασκευαστούν σύγχρονες εγκαταστάσεις (λιπασματοποίησης, μονάδες μηχανικής και βιολογικής επεξεργασίας), ιδίως σε περιοχές με μεγάλες ανάγκες, όπως η Αττική και η Πελοπόννησος.

Η Ελλάδα θα πρέπει επίσης να αντιμετωπίσει και τα υπόλοιπα κενά σε σχέση με τη συλλογή και επεξεργασία αστικών λυμάτων, ιδίως για μικρότερους οικισμούς με πυκνότητα μεταξύ 2000 και 10000 ι.π. (ισοδύναμο πληθυσμού) ή οικισμούς που εξυπηρετούνται από ατομικά ή άλλα συστήματα. Όλες οι υπάρχουσες μονάδες επεξεργασίας αστικών λυμάτων θα πρέπει να είναι λειτουργικές και με σωστή συντήρηση και να εφαρμόζεται η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», με τη θέσπιση της σωστής τιμολογιακής πολιτικής.

2.4 Φιλική προς το περιβάλλον και με επάρκεια πόρων οικονομία για ανάπτυξη και απασχόληση

Η ορθολογική διαχείριση των πόρων (που περιλαμβάνουν τη βιοποικιλότητα, τα ύδατα, το έδαφος και τον αέρα) και η επάρκεια των πόρων αποτελούν δυναμικό για ανάπτυξη και δημιουργία απασχόλησης στην Ελλάδα, με διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αποτελεί βασική προτεραιότητα που απαιτεί σημαντικές επενδύσεις και χρησιμοποίηση διεθνών ορθών πρακτικών.

Η βελτίωση της διαχείρισης των φυσικών πόρων και προστασία του περιβάλλοντος

Σε συνθήκες λειψυδρίας, η Ελλάδα πρέπει να δώσει έμφαση στην αποτελεσματικότερη χρήση του νερού από τη γεωργία, μέσω επενδύσεων σε αποδοτικότερα συστήματα άρδευσης, της παροχής συμβουλών για την επάρκεια του νερού και τη διατήρηση των ρυθμιστικών και διηθητικών λειτουργιών των εδαφών. Πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για τη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων, του αέρα και του εδάφους και την προστασία του εδάφους από τη διάβρωση, τη συμπίεση, την αλάτωση, τις κατολισθήσεις και την απώλεια οργανικής ύλης.

Η Ελλάδα οφείλει ακόμη να εκπονήσει μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την προστασία και αποκατάσταση των δασών, για τις υπηρεσίες βιοποικιλότητας και οικοσυστήματος, ιδίως στους τόπους/ενδιαιτήματα που έχουν μεταβληθεί έντονα.

Η Ελλάδα πρέπει να αποκαταστήσει, να διατηρήσει και να βελτιώσει τη βιοποικιλότητα μέσω στοχευμένων γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων που στηρίζουν τους στόχους διατήρησης των τόπων του δικτύου NATURA 2000. Η προστασία της βιοποικιλότητας και η προώθηση υπηρεσιών οικοσυστήματος, συμπεριλαμβανομένων των πράσινων υποδομών, θα συμβάλει στη στήριξη ασφαλών για το περιβάλλον γεωργικών συστημάτων. Πρέπει να προβλεφθεί η παροχή στήριξης για τη δημιουργία θαλάσσιων ή αλιευτικών προστατευόμενων περιοχών που προβλέπονται στον κανονισμό για τη Μεσόγειο¹⁰ και η παροχή επαρκών κινήτρων για τη διαχείρισή τους.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1967/2006 του Συμβουλίου.

Η γη είναι επίσης ένας πεπερασμένος φυσικός πόρος και η διαχείριση της πρέπει να βελτιωθεί. Η ολοκλήρωση χωροταξικού σχεδιασμού και σχεδίου χρήσεων γης θα συμβάλει σημαντικά στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και τη διασφάλιση της βιωσιμότητάς τους. Πρέπει να αναπτυχθεί και να τεθεί σε λειτουργία με αποτελεσματική διαχείριση ένα σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης της γης που ανήκει στο κράτος.

Η Ελλάδα πρέπει να προστατεύσει το θαλάσσιο περιβάλλον της και τους θαλάσσιους πόρους με την εφαρμογή της νέας κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΠ) και την ανάπτυξη βιώσιμων κοινοτήτων παράκτιας αλιείας. Η βελτίωση της συλλογής δεδομένων για τους σκοπούς της διατήρησης των πόρων και της ενίσχυσης του ελέγχου της εφαρμογής των κανόνων της ΚΑΠ και η αποτελεσματική μείωση της υπερβάλλουσας ικανότητας είναι προβληματικοί τομείς. Θα πρέπει επίσης να στηριχθεί η βιώσιμη εκμετάλλευση των θαλάσσιων υδάτων και παράκτιων περιοχών με την εφαρμογή της οδηγίας πλαισίου για τη θαλάσσια στρατηγική και τη θέσπιση ενός θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού (ΘΧΣ)/ολοκληρωμένης διαχείρισης παράκτιων ζωνών (ΟΔΠΖ) για να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας της χώρας.

Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και μετριασμός της

Εφόσον οι υφιστάμενες προκλήσεις θα ενταθούν με την κλιματική αλλαγή, η Ελλάδα πρέπει να εφαρμόσει στρατηγικά μέτρα πρόληψης τόσο σε εθνικό όσο και ευρύτερο περιφερειακό πλαίσιο για τις πλημμύρες, τις πυρκαγιές και τη διάβρωση των ακτών, για την προστασία των δασών/καταπολέμηση των πυρκαγιών και αποκατάσταση, την προστασία του εδάφους και έναντι άλλων φυσικών κινδύνων. Πρέπει να προωθηθεί η συνεργασία στο περιφερειακό και διεθνές πλαίσιο. Πρέπει να ολοκληρωθεί το δασικό κτηματολόγιο και να είναι συμβατό με το εθνικό κτηματολόγιο.

Πρέπει να στηριχθεί η δυναμική του γεωργικού τομέα να προσαρμοστεί στην κλιματική αλλαγή και για να ωφεληθεί από το οικονομικό δυναμικό του τομέα των γεωργικών τροφίμων και για να στηριχθεί ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής.

Μετάβαση σε μια ενεργειακά αποδοτική οικονομία με χαμηλές εκπομπές άνθρακα και προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ)

Πρέπει να αναπτυχθεί μια συνολική στρατηγική, τόσο σε εθνικό επίπεδο και με συνδέσεις και ανταλλαγές ορθών πρακτικών με το εξωτερικό, για την **προώθηση της παραγωγής και διανομής οικονομικά βιώσιμης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές** και να βελτιστοποιηθεί το ενεργειακό μείγμα με την αύξηση των ΑΠΕ. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην αναβάθμιση και επέκταση του ηλεκτρικού δικτύου. Η Ελλάδα διαθέτει δυναμικό για να υπερβεί τον εθνικό στόχο του 18%· το μερίδιο αγοράς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μπορεί να ανέλθει στο 25%. Πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι ευκαιρίες για την τοπική οικονομία και τις ΜΜΕ. Πρέπει να ληφθούν μέτρα για τη διευκόλυνση και ενθάρρυνση της προσφοράς και χρησιμοποίησης οικονομικά αποδοτικών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως η βιομάζα, η ηλιακή και αιολική ενέργεια, η καθαρή ενέργεια θαλασσών και η υδροηλεκτρική ενέργεια, και στα αγροτικά νοικοκυριά και τις εκμεταλλεύσεις.

Η ενεργειακή απόδοση και η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές και στον τομέα της στέγασης παρέχει μεγάλο επιχειρηματικό δυναμικό, ιδίως για τα δημόσια κτίρια και τα νοικοκυριά. Πρέπει να επιδιωχθούν ορισμένες πρωτοβουλίες, ιδίως η εφαρμογή του προγράμματος «ενεργειακής απόδοσης των νοικοκυριών», του «ειδικού προγράμματος για την ανάπτυξη φωτοβολταϊκών

συστημάτων στα κτίρια» και δράσεων οικολογικού τουρισμού. Πρέπει να ενθαρρυνθούν οι έλεγχοι απόστασης για την εξοικονόμηση ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, με μέτρα όπως τα «ευφυή δίκτυα» και η «ευφυής μέτρηση».

Πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα συστημάτων αποκεντρωμένης παραγωγής και κατανάλωσης και να σχεδιαστούν αποτελεσματικά συστήματα τροφοδότησης. Η Ελλάδα θα πρέπει να παρέχει κίνητρα για να προωθήσει στρατηγικές για χαμηλές εκπομπές άνθρακα στις αστικές και αγροτικές περιοχές καθώς και στα νησιά. Θα πρέπει να στηρίζει λύσεις ευφυούς και καθαρής κινητικότητας, ιδίως στις μεσοαστικές περιοχές, και να στηρίζει εκστρατείες για την ορθολογική και οικονομική χρήση ενέργειας. Πρέπει να σχεδιαστούν κίνητρα για την αποτελεσματικότερη χρήση της ενέργειας στη γεωργία και την επεξεργασία τροφίμων με επενδύσεις σε κτίρια και εγκαταστάσεις μεγαλύτερης ενεργειακής απόδοσης. Τέλος, πρέπει να αναπτυχθούν προσεγγίσεις οικοσυστημάτων για τη διατήρηση και τη βελτίωση της φυσικής παγίδευσης διοξειδίου του άνθρακα (δάση, θαλάσσιο περιβάλλον, εδάφη), περιλαμβανομένων των οικολογικών αγροτικών και αστικών υποδομών.

2.5 Διοικητική μεταρρύθμιση για μια αποτελεσματική και υπόλογη διοίκηση

Επειδή η αδυναμία εφαρμογής μιας μεγάλης και ολοκληρωμένης μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τις ευρύτερες μεταρρυθμίσεις που είναι αναγκαίες για να επανέλθει η Ελλάδα σε πορεία βιώσιμης ανάπτυξης, και ιδίως για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις μείζονες αναπτυξιακές προκλήσεις για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, τα ταμεία του ΚΠΣ θα πρέπει να στηρίζουν ως άμεση προτεραιότητα τη διοικητική μεταρρύθμιση, που περιλαμβάνει και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος. Ως προς αυτό, πρέπει να εξασφαλιστεί ο μέγιστος αντίκτυπός τους στη διασφάλιση της εφαρμογής αξιόπιστων και μακρόβιων μεταρρυθμίσεων, την αποτελεσματική λειτουργία της διοίκησης και το δυναμικό της χώρας για ανάπτυξη και δημιουργία απασχόλησης. Επειδή, ωστόσο, αποδείχθηκε ότι ήταν δύσκολο να εφαρμοστούν στην πράξη επενδύσεις στη διοικητική μεταρρύθμιση κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, θα πρέπει να υπάρξει η κατάλληλη προσαρμογή της υλοποίησης των σχετικών επενδύσεων για την περίοδο 2014-2020.

Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση για την αύξηση της θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματικότητας της κεντρικής κυβέρνησης και της περιφερειακής και τοπικής διοίκησης

Τα ταμεία του ΚΠΣ θα πρέπει να δώσουν έμφαση στην εξασφάλιση της δημιουργίας ενός κυβερνητικού μηχανισμού με ισχυρή δέσμευση, σαφή ηγετική ικανότητα, που θα αναλάβει την πλήρη ευθύνη της υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων και θα διαθέτει τις αναγκαίες λειτουργίες και εξουσίες για να εποπτεύει, να παρεμβαίνει και να αποφασίζει σε πολιτικό επίπεδο. Πρέπει να χαραχθεί και να εφαρμοστεί μια στρατηγική για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που εμποδίζουν την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων. Πρέπει να προσδιοριστούν και να ενισχυθούν με τα κεφάλαια του ΚΠΣ δομές που συνδέουν την κεντρική διοίκηση με τον υπόλοιπο δημόσιο τομέα, ώστε να μεταφραστούν σε βασικές πολιτικές μεταρρυθμίσεις και πρωτοβουλίες, παραδείγματος χάρη στον τομέα της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και της αγοράς εργασίας.

Όσον αφορά την επαρκή και αποτελεσματική λειτουργία του κράτους σε όλα τα επίπεδα διοίκησης, τα ταμεία του ΚΠΣ θα πρέπει να στηρίζουν την ανάπτυξη και εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής που ενισχύει τη στρατηγική διαχείριση στο εσωτερικό των

υπουργείων και τον διυπουργικό συντονισμό καθώς και την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων στο κατάλληλο επίπεδο. Μια τέτοια στρατηγική θα πρέπει επίσης να διασφαλίζει την αποτελεσματική διασύνδεση μεταξύ περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων καθώς και ανάμεσα σε αυτές και την κεντρική διοίκηση. Τα ταμεία του ΚΠΣ πρέπει επίσης να στηρίζουν την ανάπτυξη και εφαρμογή μιας στρατηγικής για την αντιμετώπιση συνολικά του σύνθετου νομικού και διοικητικού πλαισίου απλουστεύοντάς το και προσδίδοντας σε αυτό μεγαλύτερη διαφάνεια, ώστε να μετατοπιστεί το κύριο βάρος της διοίκησης από την τυπική συμμόρφωση με τις λεπτομερείς απαιτήσεις στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων και πολιτικών.

Το δημοσιονομικό πλαίσιο πρέπει να εξορθολογιστεί και να διασαφηνιστεί δίνοντας έμφαση στους στόχους πολιτικής. Το ΚΠΣ θα πρέπει επίσης να στηρίζει τον καθορισμό και την εφαρμογή μιας πλήρους και αποτελεσματικής στρατηγικής για τους ανθρώπινους πόρους που θα βασίζεται σε διορισμούς όχι με πολιτικά αλλά αξιοκρατικά κριτήρια από τη κορυφή έως τη βάση. Η στρατηγική αυτή θα πρέπει επίσης να προβλέπει ιδίως την εξασφάλιση και ενίσχυση μιας πολιτικά αδέσμευτης ανώτερης και μεσαίας δημόσιας υπηρεσίας που θα αποτελεί τον πυρήνα της εφαρμογής της πολιτικής, έχοντας την κύρια ευθύνη για την εξειδίκευση του γενικού πολιτικού οράματος και των στόχων σε συγκεκριμένα μέτρα και δράσεις, τη θέσπιση της αξιολόγησης των επιδόσεων της και τη σύνδεση με τα ορόσημα για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης.

Το ΚΠΣ πρέπει επίσης να στηρίζει τη μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος· είναι σημαντικό να βελτιωθεί η ποιότητα των διαδικασιών των αστικών δικαστηρίων, να προωθηθούν ο θεσμός της διαμεσολάβησης και άλλα εναλλακτικά μέσα επίλυσης διαφορών, να εκσυγχρονιστεί η οργάνωση των δικαστηρίων, να εισαχθεί και να αναπτυχθεί η ηλεκτρονική δικαιοσύνη και να αναπτυχθεί η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του δικαστικού σώματος.

Το ΚΠΣ θα πρέπει επίσης να στηρίζει τη θέσπιση και εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης και αποτελεσματικής στρατηγικής για την καταπολέμηση της συστημικής διαφθοράς στο δημόσιο και της παραοικονομίας.

Στήριξη της ανάπτυξης, προώθηση και εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους πολίτες

Πρέπει να αναπτυχθεί μια αυθεντική στρατηγική για ενιαία και εξ ολοκλήρου εσωτερικά συστήματα ΤΠΕ σε όλη τη δημόσια διοίκηση, μέσω της προώθησης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους πολίτες. Η θέσπιση της ηλεκτρονικής υπογραφής και ηλεκτρονικής διαβούλευσης για ταχεία λήψη αποφάσεων είναι παραδείγματα πρωτοβουλιών που θα μπορούσαν να βελτιώσουν την επάρκεια και αποτελεσματικότητα της κεντρικής κυβέρνησης και των περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων. Η παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους πολίτες θα πρέπει κυρίως να εστιάζεται σε υπηρεσίες υψηλής οικονομικής και κοινωνικής σημασίας, όπως υποβολή φορολογικής δήλωσης και η καταβολή φόρων, η έκδοση διαφόρων αδειών και πιστοποιητικών, η ηλεκτρονική δικαιοσύνη και η ηλεκτρονική υγεία. Η συλλογή και διαχείριση δεδομένων για τη δημιουργία ενός κυβερνητικού συστήματος τεκμηριωμένης διαχείρισης και η διάδοση ορθών πρακτικών θα πρέπει να αποτελούν μέρος αυτής της στρατηγικής ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών.

Ενίσχυση της ικανότητας κινητοποίησης των ενδιαφερόμενων φορέων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο για τη μεταρρύθμιση της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής

Η ελληνική δημόσια διοίκηση θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι ενδιαφερόμενοι φορείς έχουν την ικανότητα να συμμετέχουν ενεργά και να συμβάλλουν στην υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και ότι τα ταμεία του ΚΠΣ στηρίζουν τη βελτίωση των ικανοτήτων τους σε βασικά ζητήματα που συνδέονται με τις μεταρρυθμίσεις.

3. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Με βάση τα δεδομένα της Ελλάδας, έχουν καθοριστική σημασία ορισμένες σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, και ιδίως η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, με στόχο τη δημιουργία ενός υγιούς, σταθερού και φιλικού περιβάλλοντος που ευνοεί τις επενδύσεις. Αυτές αποτελούν επίσης και βασικές προϋποθέσεις, τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε σχέση με τη διασυνοριακή συνεργασία, για την επιτυχή εφαρμογή των ταμείων του ΚΠΣ, η οποία μπορεί να έχει μόνο βέλτιστο αντίκτυπο, εφόσον υπάρχει το κατάλληλο πολιτικό, νομικό και διοικητικό πλαίσιο.

Συνεπώς, ο νέος κανονισμός κοινών διατάξεων (ΚΚΔ) θα ορίζει εκ των προτέρων όρους που αποτελούν προαπαιτούμενα για την αποτελεσματική χρήση των ταμείων της ΕΕ, τα οποία θα πρέπει να έχουν εκπληρωθεί κατά την έγκριση ενός προγράμματος. Η Επιτροπή θα εξετάζει επίσημα τη συνεκτικότητα και επάρκεια των πληροφοριών που παρέχει η Ελλάδα στο πλαίσιο της εκτίμησής της για τη συμφωνία εταιρικής σχέσης και τα προγράμματα.

Εάν δεν πληρούνται οι εκ των προτέρων όροι κατά τον χρόνο υποβολής της συμφωνίας εταιρικής σχέσης στην Επιτροπή, η Ελλάδα θα πρέπει να καθορίσει ένα σύνολο μέτρων που θα ληφθούν σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής τους. Πρέπει να πληρούνται όλοι οι εκ των προτέρων όροι μέχρι τη συμφωνηθείσα προθεσμία, και το αργότερο εντός δύο ετών από την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ή έως την 31η Δεκεμβρίου 2016. Οι λεπτομερείς δράσεις που συνδέονται με την εκπλήρωση των όρων θα καθορίζονται στα σχετικά επιχειρησιακά προγράμματα.

Πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Διοικητική μεταρρύθμιση και αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης: πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή στρατηγική για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης. Απλούστευση της τρέχουσας εφαρμογής για την επιτυχή εφαρμογή των ταμείων του ΚΠΣ.
- Πρόσβαση στην απασχόληση ατόμων που ζητούν εργασία, ιδίως νέων και ανενεργών ατόμων: 1) πρέπει να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση και τους γενικούς προσανατολισμούς για τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών και της Ένωσης αναφορικά με τη δημιουργία συνθηκών που συμβάλλουν στη δημιουργία απασχόλησης, 2) πρέπει να εφαρμοστεί ολοκληρωμένη στρατηγική για χωρίς αποκλεισμούς στήριξη της δημιουργίας επιχειρήσεων, σύμφωνα με την πράξη για τις μικρές επιχειρήσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση και τους γενικούς προσανατολισμούς για τις οικονομικές πολιτικές της Ελλάδας και της Ένωσης αναφορικά με τη δημιουργία συνθηκών που συμβάλλουν στη δημιουργία απασχόλησης, 3) πρέπει να εκσυγχρονιστούν και να ενισχυθούν οι οργανισμοί για την αγορά εργασίας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση.
- Πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή εθνική ή περιφερειακή στρατηγική για την καινοτομία που θα βασίζεται στην ευφυή εξειδίκευση και θα περιγράφει τα μέτρα για την

ενθάρρυνση ιδιωτικών επενδύσεων στην E&TA και θα αναφέρει την κοστολόγηση και τους προϋπολογισμούς. Μια στρατηγική ευφυούς εξειδίκευσης θα πρέπει να έχει κομβικό ρόλο στην ανάπτυξη νέων συνεργατικών σχηματισμών, κόμβων και τομέων καινοτομίας και ανάπτυξης επιχειρήσεων με βάση τα περιφερειακά χαρακτηριστικά και τις ικανότητες. Θα πρέπει επίσης να διευκρινίζει τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες (που θα επανενεργοποιήσουν την οικονομία) και τις μακροπρόθεσμες επενδυτικές ανάγκες (για την προώθηση μιας εξωστρεφούς οικονομίας).

- Άρση των κανονιστικών και διοικητικών φραγμών για την αποτελεσματική εφαρμογή της πράξης για τις μικρές επιχειρήσεις (Small Business Act).
- Εκπαίδευση: πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή ολοκληρωμένη στρατηγική για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (ΠΕΣ), σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2011 όσον αφορά τις πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, η οποία θα πρέπει να περιέχει σαφείς, συγκεκριμένους και μετρήσιμους στόχους και σημεία αναφοράς για κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης και ομάδα ηλικιών, με χρονοδιαγράμματα εφαρμογής και εργαλεία για την παρακολούθηση της προόδου. Πρέπει επίσης να εφαρμοστεί και στρατηγική για τη μεταφορά πόρων και ευκαιριών στις πιο μειονεκτικές περιοχές με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των εδαφικών ανισοτήτων.
- Ενεργητική ένταξη/υγεία: 1) ύπαρξη και εφαρμογή εθνικής στρατηγικής για τη μείωση της φτώχειας, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής της 3ης Οκτωβρίου 2008 για την ενεργητική ένταξη ατόμων αποκλεισμένων από την αγορά εργασίας και τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση, 2) εφαρμογή εθνικής στρατηγικής για την ένταξη των ρομά, σύμφωνα με το πλαίσιο της ΕΕ για τις εθνικές στρατηγικές ένταξης των ρομά, 3) εφαρμογή εθνικής περιφερειακής στρατηγικής για ποιοτικές υπηρεσίες υγείας που διασφαλίζουν την υγεία και την οικονομική βιωσιμότητα.
- Στρατηγική ψηφιακής ανάπτυξης και εθνικό σχέδιο πρόσβασης νέας γενιάς (ΠΙΝΓ).
- Όσον αφορά την αλιεία και την αγροτική ανάπτυξη, πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα για τη διασφάλιση της διοικητικής αποτελεσματικότητας, ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή των ταμείων της ΕΕ. Η Ελλάδα επίσης πρέπει να συνεχίσει τις προσπάθειές της για τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων για τη διαχείριση της αλιείας και την εφαρμογή ενός ευρωπαϊκού συστήματος ελέγχου και επιβολής της εφαρμογής. Η Ελλάδα πρέπει επίσης να εκπονήσει πολυετές στρατηγικό πλαίσιο για την υδατοκαλλιέργεια.
- Πλήρης εφαρμογή το περιβαλλοντικού κεκτημένου της ΕΕ. Ειδικότερα, είναι αναγκαίο να καταρτιστεί χάρτης πορείας για την αποτελεσματική εφαρμογή και τήρηση του περιβαλλοντικού «κεκτημένου» της ΕΕ στον τομέα των υδάτινων πόρων, των λυμάτων και στερεών αποβλήτων.
- Έγκριση τιμολογιακής πολιτικής για τη χρήση υδάτινων πόρων.
- Εκ των προτέρων όρος για τις κρατικές ενισχύσεις: η Ελλάδα πρέπει να υποβάλει στην Επιτροπή εκτίμηση σχετικά με την τήρηση του όρου όσον αφορά την ύπαρξη ανεξάρτητου φορέα ή αρχής που συντονίζει ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, ο οποίος πρέπει να διαθέτει τους αναγκαίους πόρους ειδικού προορισμού (προϋπολογισμό, ειδικευμένο προσωπικό). Η Ελλάδα θα πρέπει επίσης να διαθέτει κεντρικό μητρώο κρατικών ενισχύσεων.

4. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Για να υπάρξουν αποτελεσματικές λύσεις σε πολλούς τομείς ανάπτυξης απαιτείται μια συνεταιριστική προσέγγιση των προκλήσεων και ευκαιριών σε διασυνοριακό επίπεδο για την ανταλλαγή εμπειριών.

Η Ελλάδα θα μπορούσε, συνεπώς, να ωφεληθεί από τη συνεργασία μέσω των προγραμμάτων της ΕΕΣ στους ακόλουθους τομείς:

1. Ενίσχυση της έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, ιδίως με άμεση επικοινωνία και συνδέσεις μεταξύ των ερευνητικών και επιχειρηματικών κοινοτήτων, ιδίως στα βόρεια σύνορα.
2. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της επάρκειας των πόρων.
3. Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασική υποδομή δικτύων (π.χ. ολοκλήρωση των κάθετων αξόνων του της Εγνατίας οδού, τα ΔΕΔ-Μ, ιδίως η διασυνδεσιμότητα με τις γειτονικές περιοχές και οι θαλάσσιες συνδέσεις). Στήριξη του εκσυγχρονισμού της τελωνειακής υποδομής, του εξοπλισμού και των συστημάτων της ΕΕ καθώς και δημιουργία διοικητικής ικανότητας, κατά περίπτωση. Βελτίωση των διακρατικών και διασυνοριακών ζητημάτων διακυβέρνησης σε σχέση με το διασυνοριακό έγκλημα και την ασφάλεια, περιλαμβανομένης της χρηματοδότησης για τη δημιουργία ικανοτήτων στα τελωνειακά συστήματα.
4. Διάδοση καινοτόμων τεχνολογιών και τεχνογνωσίας· ενίσχυση της στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ δημόσιων αρχών και φορέων οικονομικής ανάπτυξης· προστασία και ανάπτυξη φυσικών πόρων και κληρονομιάς· προώθηση ανανεώσιμης ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης· μείωση των κινδύνων για τη ναυσιπλοΐα και βελτίωση της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας και της ασφάλειας στη Μεσόγειο Θάλασσα· και βελτίωση της πρόσβασης στη θάλασσα και τους τοπικούς λιμένες μέσω της χρήσης λύσεων διατροφικών μεταφορών.
5. Αντιμετώπιση των αδυναμιών του τουριστικού προϊόντος μέσω της συνεργασίας με άλλες μεσογειακές χώρες·
6. Βελτίωση του δυναμικού της γαλάζιας οικονομίας και δημιουργία βιώσιμης ανάπτυξης και νέων θέσεων απασχόλησης στους τομείς της ναυσιπλοΐας, όπως η ανάπτυξη θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού.
7. Βελτίωση της συνοχής, του συντονισμού και της εναρμόνισης των πολιτικών και των μέσων που έχουν επίπτωση την θαλάσσια οικονομία. Η συνεργασία πρέπει να εστιάζεται στη γνώση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, στον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση.

Οι στόχοι των μελλοντικών προγραμμάτων των ταμείων του ΚΠΣ πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις προτεραιότητες μιας πιθανής θαλάσσιας στρατηγικής για την Αδριατική Θάλασσα και το Ιόνιο Πέλαγος. Η Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία θα πρέπει να αποσκοπεί στη βελτίωση της συνοχής, του συντονισμού και της εναρμόνισης των πολιτικών και μέσων που έχουν επίπτωση τη θαλάσσια οικονομία και στην καλύτερη ένταξη της Ελλάδας σε σχέση π.χ. με την ανάπτυξη βασικών συνδέσεων στη Μεσόγειο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το παράρτημα περιέχει τις ρυθμίσεις για τον αποτελεσματικό προγραμματισμό και την εφαρμογή, εκτίμηση των αναγκών χρηματοδότησης σε σχέση με τους θεματικούς στόχους και εκτίμηση ειδικών πτυχών των διοικητικών ικανοτήτων.

Α. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Από την εμπειρία προηγούμενων περιόδων προγραμματισμού συνάγεται ότι ένα σύνολο παραγόντων εμπόδιζε την αποτελεσματικότητα των επενδύσεων, κυρίως η έλλειψη στρατηγικού οράματος, τόσο σε εσωτερικό όσο και σε ευρύτερο περιφερειακό πλαίσιο, η απροθυμία αλλαγής της γραφειοκρατίας της δημόσιας διοίκησης για να εξασφαλιστεί ο αποτελεσματικός προγραμματισμός και η ταχεία εφαρμογή των έργων. Ενδογενή προβλήματα εξακολούθησαν να εμποδίζουν την πρόοδο για την ολοκλήρωση σημαντικών έργων. Η Ελλάδα πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι νέες επενδύσεις θα λειάνουν το έδαφος για την ανταγωνιστικότητα, την εξωστρέφεια και την αύξηση της παραγωγικότητάς της. Είναι αναγκαία μια γενική μεταστροφή προς μια περισσότερο συνεπή και καινοτόμο προσέγγιση, ώστε να υπάρξει σαφής αντίκτυπος στην πραγματοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που έχει ανάγκη η χώρα. Για τις μελλοντικές επενδύσεις του ΕΤΠΑ στους κατωτέρω τομείς η Επιτροπή αναμένει ειδική αιτιολόγηση όσον αφορά τη χρησιμότητά τους για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και όσον αφορά τα ακόλουθα στοιχεία:

- Στον τομέα του περιβάλλοντος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν θα συγχρηματοδοτήσει έργα για την αποκατάσταση παράνομων χωματερών· η χρηματοδότηση θα πρέπει να εστιάζεται στην κατασκευή **ολοκληρωμένων έργων διαχείρισης στερεών αποβλήτων** που προωθούν νέες τεχνολογίες και αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά το πρόβλημα της διαχείρισης αποβλήτων στην Ελλάδα, σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων και σχέδια διαχείρισης αποβλήτων και προγράμματα πρόληψης. Η υγειονομική ταφή θα συγχρηματοδοτείται μόνο ως μέρος ενός ολοκληρωμένου έργου διαχείρισης στερεών αποβλήτων, με εξαίρεση τα μικρά νησιά.
- Στον τομέα δημοσίων έργων, η επένδυση σε **τοπικές οδούς** μπορεί να χρηματοδοτηθεί μόνο όταν αυτές καλύπτουν κενά και είναι αναγκαίες για τη στήριξη της συνδεσιμότητας απομακρυσμένων περιοχών.

Η χρηματοδότηση πρέπει να χορηγείται σύμφωνα με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ. Η χρηματοδότηση θα πρέπει να εστιάζεται σε επιχειρήσεις με αναπτυξιακό δυναμικό για την τόνωση των επενδύσεων και τη δημιουργία απασχόλησης.

Διάρθρωση των προγραμμάτων

Η διάρθρωση των επιχειρησιακών προγραμμάτων (ΕΠ) θα πρέπει επίσης να αποτυπώνει την εστίαση των παρεμβάσεων της ΕΕ στους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η ισορροπία ανάμεσα στη χρηματοδότηση, τον αριθμό των προγραμμάτων και την καταλληλότερη αρχιτεκτονική τους θα αναπτυχθεί σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς στην Ελλάδα και σε διαπραγματεύσεις με την Επιτροπή. Η συνεργασία σε όλα τα επίπεδα, και κατά τομέα και σε διασυνοριακό επίπεδο, έχει καθοριστική σημασία για την εξασφάλιση της ποιότητας των δαπανών.

Οι προταθείσες νομοθετικές πράξεις για την περίοδο 2014-2020 για τα ταμεία του ΚΠΣ παρέχουν πρόσθετη ευελιξία για την εκπόνηση προγραμμάτων σε κάθε κράτος μέλος

που θα ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της θεσμικής διάρθρωσής τους. Επιπλέον, το παράρτημα Ι της τροποποιημένης πρότασης της Επιτροπής για τον κανονισμό κοινών διατάξεων περιέχει στοιχεία του κοινού πλαισίου στρατηγικής¹¹ και παραθέτει διάφορες επιλογές για ολοκληρωμένες προσεγγίσεις του προγραμματισμού, ώστε να επιτευχθούν ο συντονισμός και συνέργειες κατά τη διάρκεια της εφαρμογής, τις οποίες η Ελλάδα καλείται να διερευνήσει.

Η προτεινόμενη από τις ελληνικές αρχές αρχιτεκτονική των προγραμμάτων θα πρέπει να λειτουργεί με αποτελεσματικό και έγκαιρο τρόπο. Το σύστημα αυτό πρέπει να εγγυάται την ανάληψη της ευθύνης, εγγύτητα της λήψης αποφάσεων, την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων, ασφάλη και διαφανή δημοσιονομική διαχείριση και λογοδοσία. Οι ελληνικές εθνικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει να εξάγουν συμπεράσματα από την εμπειρία των προηγούμενων περιόδων προγραμματισμού στο πλαίσιο της διοικητικής μεταρρύθμισης σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Κατά περίπτωση, θα πρέπει να ληφθούν έγκαιρα μέτρα για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική διοικητική ικανότητα των εθνικών, περιφερειακών και δημοτικών αρχών.

Συμπληρωματικότητα και συνέργεια

Οι συμπληρωματικότητες ανάμεσα στα ταμεία του ΚΠΣ και ειδικά για τη χώρα και για την αντιμετώπιση της συνεργασίας θα πρέπει να σχεδιάζονται σε επίπεδο πολιτικής και να ενεργοποιούνται στην πράξη μέσω ειδικών ρυθμίσεων εφαρμογής που περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις και την τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων. Η Ελλάδα καλείται να παρουσιάσει την προσέγγισή της και τα αντίστοιχα μέσα όσον αφορά μια συντονισμένη χρήση των κεφαλαίων σε τομείς στους οποίους η συμπληρωματικότητα των κεφαλαίων έχει καθοριστική σημασία για αποτελεσματική επένδυση: υγεία, παιδεία, επιχειρηματικότητα, αστική ανάπτυξη και μεταρρυθμίσεις της δημόσιας διοίκησης.

Κατά περίπτωση, τα ταμεία του ΚΠΣ θα πρέπει να αξιοποιούν τη δυναμική για συνέργειες με άλλα μέσα της ΕΕ, όπως η διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη», η πρωτοβουλία «Ορίζοντας 2020», το πρόγραμμα «COSME» για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις ΜΜΕ, το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT), τα προγράμματα LIFE, «Erasmus για όλους» και το πρόγραμμα κοινωνικής αλλαγής και καινοτομίας.

Οι ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις (ΟΕΕ) στην πολιτική συνοχής επιτρέπουν την εφαρμογή τμημάτων προγραμμάτων με οριζόντιο τρόπο και μπορούν να προσδώσουν ευελιξία πέρα από το επίπεδο προγράμματος για την εφαρμογή ολοκληρωμένων δράσεων. Όταν επιλέγεται αυτός ο μηχανισμός, η Ελλάδα θα πρέπει να ορίζει για κάθε ΟΕΕ μία κατάλληλη δομή διακυβέρνησης και, ιδίως να ορίζει έναν φορέα διαχείρισης. Τα κονδύλια για ΟΕΕ θα πρέπει να καθορίζονται στα προγράμματα.

Η Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης θα πρέπει να ορίζει τη συνεισφορά στην ολοκληρωμένη προσέγγιση για την εδαφική ανάπτυξη που περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, μια προγραμματισμένη ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και τη δημιουργία μικρού αριθμού αναπτυξιακών πόλων/πόλεων αριστείας. Θα πρέπει να εντοπίζει τις πόλεις στις οποίες θα εφαρμοστούν οι στρατηγικές βιώσιμης αστικής ανάπτυξης καθώς και τις αρχές που ορίζονται για τον προσδιορισμό τους.

¹¹COM(2012) 496 τελικό της 11.9.2012

Συντονισμός

Ο συντονισμός ανάμεσα στις πολιτικές και η συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων αποτελούν βασική προϋπόθεση για την επιτυχή εφαρμογή των ταμείων του ΚΠΣ. Οι αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή των ταμείων του ΚΠΣ θα πρέπει να συνεργάζονται στενά για την επεξεργασία, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων. Έχει καθοριστική σημασία να καθιερωθεί ένα πνεύμα συστηματικής παρακολούθησης και να συνεργάζονται όλα τα ταμεία στο επίπεδο της εφαρμογής.

Πρέπει να υπάρξει περαιτέρω βελτίωση του συντονισμού των πολιτικών. Για τον σκοπό αυτό συνιστάται:

- Να εξασφαλιστεί ένα ισχυρό πλαίσιο πολιτικής μέσω της σύνταξης δεσμευτικών στρατηγικών εγγράφων.
- Να αναπτυχθεί ένα ισχυρό συντονιστικό κέντρο για τη βελτίωση της εφαρμογής της αναπτυξιακής στρατηγικής.
- Να εξορθολογιστεί ο μηχανισμός εφαρμογής για να εξασφαλιστεί σαφής διαχωρισμός αρμοδιοτήτων και μεγαλύτερη λογοδοσία των εμπλεκόμενων οργανισμών. Οι εμπλεκόμενοι οργανισμοί θα πρέπει να παρέχουν πραγματική προστιθέμενη αξία στις διαδικασίες διαχείρισης.
- Να εξασφαλιστεί ότι η στήριξη στον τομέα της αλιείας συμβάλλει στην αποτελεσματική μείωση της αλιευτικής ικανότητας.

Η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (CLLD) παρέχει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω για την αντιμετώπιση σύνθετων εδαφικών και τοπικών προκλήσεων μέσω της συμμετοχής τοπικών κοινοτήτων. Καλά σχεδιασμένες πρωτοβουλίες τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων μπορούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά πολλές αναπτυξιακές ανάγκες, ιδίως στις αγροτικές και παράκτιες περιοχές, αλλά και σε ορισμένες μικρές πόλεις. Οι CLLD σε περιοχές εξαρτώμενες από την αλιεία έχουν στόχο να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στα τοπικά προϊόντα, να ενισχύσουν τη διαφοροποίηση δραστηριοτήτων και εκτός του τομέα της αλιείας (και σε άλλους τομείς θαλάσσιων δραστηριοτήτων), να ενισχύσουν το τοπικό περιβάλλον, να προωθήσουν την κοινωνική και πολιτισμική ευημερία και να ενισχύσουν τη διακυβέρνηση, και μέσω της βελτίωσης της συνοχής, του συντονισμού και της εναρμόνισης πολιτικών και μέσων που έχουν επίπτωση στην θαλάσσια οικονομία. Η Ελλάδα καλείται να εξηγήσει τις προσεγγίσεις της όσον αφορά τις CLLD στα ταμεία του ΚΠΣ, παραθέτοντας τις κυριότερες προκλήσεις, τους στόχους και προτεραιότητες, την τυπολογία των εδαφών, τον ρόλο των ομάδων τοπικής δράσης και των διαφόρων ταμείων του ΚΠΣ και των μηχανισμών συντονισμού. Η Ελλάδα θα πρέπει επίσης να αναφέρει την προπαρασκευαστική στήριξη για τους τοπικούς φορείς.

Οι επιλογές συνεργασίας που προβλέπονται στα ταμεία του ΚΠΣ της περιόδου 2014-2020 παρέχουν μια ευκαιρία για τον σχεδιασμό προγραμμάτων και την εξασφάλιση της βέλτιστης χρησιμοποίησης της χρηματοδότησης, της μεγαλύτερης επάρκειας και αποτελεσματικής εφαρμογής στην Ελλάδα, με ειδική έμφαση στις περιφέρειες. Η διοικητική και περιφερειακή αποκέντρωση που εφαρμόζεται στην Ελλάδα δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια τέτοια προσέγγιση, διότι αναθέτει σημαντικές ευθύνες στις περιφέρειες όσον αφορά την περιφερειακή ανάπτυξη και την οικονομική ανάπτυξη.

Πράγματι, η διαχείριση ορισμένων τομέων και παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τα ταμεία του ΚΠΣ θα μπορούσε να ασκείται απευθείας από τις περιφερειακές αρχές. Αυτό θα έφερνε τα ταμεία του ΚΠΣ πιο κοντά στις περιφέρειες και τους πολίτες και θα προσέδιδε μεγαλύτερη διαφάνεια στη διαχείρισή τους με εκλεγμένους διοικητές που θα είναι απευθείας υπόλογοι στην εκλογική τους περιφέρεια.

Β. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Στα επόμενα τμήματα του κειμένου παρουσιάζεται η άποψη των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με τις προτεραιότητες των ταμείων του ΚΠΣ για την Κύπρο. Έχουν αναπτυχθεί βάσει των διεξοδικών αναλύσεων ανά χώρα των υπηρεσιών της Επιτροπής¹² και επιλεγεί από 11 θεματικούς στόχους, οι οποίοι απορρέουν από τον κανονισμό κοινών διατάξεων¹³ για τα ταμεία του ΚΠΣ που εξέδωσε η Επιτροπή στις 6 Οκτωβρίου 2011. Αυτοί οι 11 θεματικοί στόχοι εξειδικεύουν τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» σε επιχειρησιακούς στόχους που πρέπει να χρηματοδοτηθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ.

Οι 11 θεματικοί στόχοι είναι κοινοί για τις πολιτικές συνοχής, αγροτικής ανάπτυξης και θαλάσσιων υποθέσεων και αλιείας· εξασφαλίζουν ότι οι παρεμβάσεις στο πλαίσιο αυτών των πολιτικών είναι εναρμονισμένες και αποσκοπούν στην επίτευξη κοινών στόχων, των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Προβλέπουν ένα σύνολο πιθανών στόχων χρηματοδότησης για το σύνολο της ΕΕ. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη κατάσταση του κάθε κράτους μέλους, πραγματοποιείται στη συνέχεια μια πιο στοχευμένη επιλογή σε συμφωνία με τις εθνικές αρχές.

Οι προκλήσεις και οι τομείς χρηματοδότησης για την Ελλάδα αντιστοιχούν στους ακόλουθους θεματικούς στόχους:

Προτεραιότητες χρηματοδότησης	Συναφείς θεματικοί στόχοι
Α Φιλικό προς τις επιχειρήσεις περιβάλλον που ενθαρρύνει τις επενδύσεις	Βελτίωση της θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μικρομεσαίων επιχειρήσεων, του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ). Ενίσχυση της έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας. Ενίσχυση της πρόσβασης σε, της χρησιμοποίησης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και επικοινωνίας.

¹² SWD(2012) 307 τελικό· ηλεκτρονική διεύθυνση:

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/swd2012_greece_en.pdf

¹³ COM(2011) 615 τελικό/2;

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/proposals_2014_2020_en.cfm#1

Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας μέσω της βελτίωσης της απασχόλησης, της ενεργητικής ένταξης και πολιτικών εκπαίδευσης/ανάπτυξης ικανοτήτων	<p>Προώθηση της απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας στην αγορά εργασίας.</p> <p>Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της ανεργίας.</p> <p>Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τη διά βίου μάθηση.</p>
Βιώσιμη υποδομή για ανάπτυξη και απασχόληση	<p>Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύου.</p> <p>Στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα σε όλους τους τομείς.</p> <p>Προστασία του περιβάλλοντος και προώθησης επάρκειας των πόρων.</p>
Φιλική προς το περιβάλλον οικονομία με επάρκεια πόρων για την ανάπτυξη και απασχόληση	<p>Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της επάρκειας των πόρων.</p> <p>Στήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα σε όλους τους τομείς.</p> <p>Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνου.</p>
Διοικητική μεταρρύθμιση για μια αποτελεσματική και υπόλογη διοίκηση	<p>Βελτίωση της θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση.</p> <p>Βελτίωση της πρόσβασης σε, χρησιμοποίησης και ποιότητας των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας.</p>

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ: ΦΙΛΙΚΟ ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΠΟΥ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Οι στόχοι της προτεραιότητας χρηματοδότησης «Φιλικό για τις επιχειρήσεις περιβάλλον που ενθαρρύνει τις επενδύσεις» θα επιτευχθούν κατά κύριο λόγο μέσω των θεματικών στόχων «Βελτίωση της θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση», «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μικρομεσαίων επιχειρήσεων, των τομέων της γεωργίας (για το ΕΓΤΑΑ) και της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)», «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας» και «Βελτίωση της πρόσβασης σε, της χρησιμοποίησης και της ποιότητας των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας».

Θεματικός στόχος: Βελτίωση της θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση

Γι' αυτόν τον θεματικό στόχο η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους που αντανάκλουν τις ειδικές προκλήσεις της χώρας και πρέπει να στηρίζονται από τα ταμεία του ΚΠΣ. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει επένδυση στη θεσμική ικανότητα και την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και των δημόσιων υπηρεσιών, που περιλαμβάνει το άνοιγμα της αγοράς υπηρεσιών μεταφορών, ενόψει της εφαρμογής ενός φιλικού για τις επιχειρήσεις

περιβάλλοντος για όλους τους αναγκαίους τύπους επενδύσεων που θα μπορούσαν να διευκολύνουν τις επιχειρηματικές συναλλαγές στην Ελλάδα. Οι προσπάθειες για την ενίσχυση της παραγωγικής ικανότητας της ελληνικής οικονομίας τα τελευταία έτη έχουν εντοπίσει ανεπαρκή σχεδιασμό ρύθμισης των επιχειρήσεων και ασθενή/κατακερματισμένη διοικητική ικανότητα ως το βασικό εμπόδιο για νέες επενδύσεις και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Ελλάδα. Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα συγκεκριμένων δράσεων που θα μπορούσαν να συμβάλουν στη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ελλάδα. Επειδή είναι σημαντικό οι μεταρρυθμίσεις αυτές να σημειώσουν έγκαιρα πρόοδο, τα αρχικά στάδια πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού, αλλά θα μπορούσαν να συνεχιστούν και να διευρυνθούν κατά την περίοδο 2014-2020.

- Επιτάχυνση και απλούστευση διαδικασιών αδειοδότησης επενδύσεων για επιχειρήσεις: τα έργα θα μπορούσαν να εστιάζονται σε μέτρα απλούστευσης και ενσωμάτωσης των πολλαπλών αδειών που απαιτούνται από διαφορετικά υπουργεία για να καταστεί δυνατή η χρήση ενός οικοπέδου για εμπορική δραστηριότητα.
- Διευκόλυνση των εξαγωγών μέσω απλούστευσης των απαιτήσεων εγγράφων και διαδικασιών και εκσυγχρονισμός της τελωνειακής διοίκησης. Ο χάρτης πορείας που εξέδωσαν οι ελληνικές αρχές την 01.11.2012 περιγράφει την εργασία που πρέπει να επιτελεσθεί.
- Αποτελεσματικότερες και διαφανείς διαδικασίες για την ταχύτερη ανάθεση δημοσίων συμβάσεων: υπάρχει περιθώριο εφαρμογής μεγάλου φάσματος δράσεων για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας και την απλούστευση των διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων για τον εξοπλισμό ειδικών φορέων αρμόδιων για τις συμβάσεις για τη χρήση νέων τεχνικών και συστημάτων.
- Στήριξη της ανάπτυξης νέων ρυθμίσεων για τήρηση βιβλίων από επιχειρήσεις (κώδικας βιβλίων και στοιχείων).
- Εφαρμογή του χάρτη πορείας για την καταπολέμηση της διαφθοράς.
- Βελτίωση της ταχύτητας και ασφάλειας επεξεργασίας και αποτελεσματικότητας του εξωτερικού εμπορίου με τον εκσυγχρονισμό του τελωνειακού εξοπλισμού και των συστημάτων και των σημείων συνοριακής διέλευσης.
- Απλούστευση των διαδικασιών σύστασης επιχειρήσεων με τη λήψη μέτρων για την ενσωμάτωση διοικητικών πληροφοριών από διαφορετικά μητρώα και απαλλαγή των επιχειρήσεων από τα έξοδα για τη συμπλήρωση των ίδιων στοιχείων.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (11) μπορούν να συμβάλουν, κατά περίπτωση σε συναφείς παρεμβάσεις βάσει των θεματικών στόχων 2 και 7.

Θεματικός στόχος: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μικρομεσαίων επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένου του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)

Η προτεραιότητα χρηματοδότησης γι' αυτόν τον θεματικό στόχο εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους, διασφαλίζοντας τη συνοχή ανάμεσα σε εθνικές και διασυνοριακές πρωτοβουλίες, αλλά αντανακλώντας και τις

ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να αντιμετωπιστούν με τη στήριξη των ταμείων του ΚΠΣ.

1. Προώθηση της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και της στήριξης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων.

- Εξασφάλιση ρευστότητας και πρόσβασης στη χρηματοδότηση για νέες ΜΜΕ μέσω της δημιουργίας δανειακών διευκολύνσεων, της προώθησης ενώσεων και δικτύων ΜΜΕ, της διευκόλυνσης της πρόσβασης σε νέες αγορές και της στήριξης νέων επιχειρηματικών μοντέλων και της εισαγωγής τεχνολογιών και ποιοτικών προτύπων.
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ με την αποδέσμευση δυναμικού της γεωργίας με βάση την ποιότητα των προϊόντων και την καινοτομία, προωθώντας τις τοπικές αγορές και μικρές αλυσίδες προσφοράς. Η δημιουργία ενός συστήματος διαχείρισης κινδύνου της γεωργίας θα συμβάλει στην αποτελεσματική διαχείριση των αυξημένων οικονομικών και περιβαλλοντικών κινδύνων.
- Εξασφάλιση ότι η στήριξη των αγροτικών περιοχών κατευθύνεται προς νέους γεωργούς και νέους ανθρώπους μέσω ενισχύσεων για τη δημιουργία επιχειρήσεων στον τομέα των γεωργικών τροφίμων/δασοκομίας. Η διαφοροποίηση και ανάπτυξη επιχειρήσεων σε αγροτικές περιοχές θα πρέπει να αντιπροσωπεύει ένα από τα βασικά στοιχεία των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης.
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ στον τομέα της αλιείας μέσω της παροχής κινήτρων για την αναδιάρθρωση των οργανώσεων των αλιέων και των οργανώσεων παραγωγών και της αύξησης της προστιθέμενης αξίας των αλιευτικών προϊόντων. Έμφαση σε επενδύσεις για την προώθηση της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας ειδών με υψηλή αξία στην αγορά και μεθόδων παραγωγής με υψηλό βαθμό προστασίας του περιβάλλοντος. Ενίσχυση της προώθησης και διάθεσης στην αγορά προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Διαφοροποίηση της οικονομικής δραστηριότητας στις παράκτιες περιοχές, ιδίως με τη στήριξη της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων και της αλλαγής χρήσης σκαφών για θαλάσσιες δραστηριότητες.
- Στήριξη καινοτόμων τρόπων παραγωγής και κατανάλωσης, ιδίως του τρόπου με τον οποίο οι ΜΜΕ στους τομείς της γεωργίας, του τουρισμού, της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας μπορούν να περιορίσουν στο ελάχιστο τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και τους πόρους (βιοποικιλότητα, ύδατα κλπ.).

2. Ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων για ΜΜΕ, ιδίως για διεθνοποίηση.

- Πρέπει να αποκτήσουν οι ΜΜΕ πρόσβαση σε κεφάλαια, βελτιωμένη διαχείριση και συστήματα οργάνωσης της αλυσίδας εφοδιασμού καθώς και βελτίωση στην οργάνωση αγοράς για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και προστιθέμενης αξίας.
- Ανάπτυξη φυτωρίων επιχειρήσεων, παροχή κατάρτισης και στήριξης της δημιουργίας δικτύων επιχειρηματικών αγέλων με επαγγελματικά πρότυπα. Διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας μιας επιγραμμικής υπηρεσίας ενιαίας εξυπηρέτησης για δυνητικούς επενδυτές /δημιουργία νέων ΜΜΕ.

- Υιοθέτηση μιας προσέγγισης ανταγωνιστικών τεχνολογικών συνεργατικών σχηματισμών για τη διευκόλυνση της ταχείας διάδοσης ορθής πρακτικής και ιδεών σε εθνικό και διασυνοριακό επίπεδο.
- Εξασφάλιση της ποιοτικής αναβάθμισης του τουριστικού τομέα και ενίσχυση των δεσμών του με άλλους παραγωγικούς τομείς της χώρας για την ανάπτυξη νέων εναλλακτικών τύπων τουρισμού (οικολογικός τουρισμός), λαμβάνοντας υπόψη τα πιθανά οφέλη από διεθνείς συνδέσεις και την τεχνογνωσία.

Η εξασφάλιση της αποδοτικότητας των επενδύσεων από τα ταμεία του ΚΠΣ βάσει αυτού του θεματικού στόχου απαιτεί την εκπλήρωση των σχετικών εκ των προτέρων όρων. Επιπλέον, τα ακόλουθα γενικά στοιχεία θα βελτιώσουν τη διακυβέρνηση και εφαρμογή:

- Πρέπει να καθοριστεί μια σαφής στρατηγική που θα θέτει τους πολιτικούς στόχους και προτεραιότητες που πρέπει να επιδιωχθούν για τη σύσταση ενός ολοκληρωμένου συνόλου μέσων (κρατικές ενισχύσεις και μη κρατικές ενισχύσεις). Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να κινητοποιηθούν και να συμμετάσχουν πλήρως στον σχεδιασμό και την υλοποίηση παρεμβάσεων.
- Οι επενδύσεις θα πρέπει να προωθούν την καινοτομία και τους στόχους των εμβληματικών πρωτοβουλιών της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και της πολιτικής πρωτοβουλίας «Πράξη για τις μικρές επιχειρήσεις».
- Πρέπει να απλουστευθεί η διαδικασία χορήγησης της συνδρομής, να καθοριστούν ορόσημα και να τηρηθούν οι προθεσμίες από την έγκριση έως την εκταμίευση των επιχειρηγήσεων σε ΜΜΕ.
- Είναι σημαντικό να χαραχθεί στρατηγική για τη διερεύνηση και την ανάπτυξη περισσότερων συνεργειών ανάμεσα στους τομείς του πολιτισμού, του τουρισμού, της επιχειρηματικότητας και της εκπαίδευσης και να γίνουν επενδύσεις στη νέα τεχνολογία (χρήση των ΤΠΕ για την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας), με στόχο να βελτιωθεί η οικονομική αποδοτικότητα του τουρισμού και να καθιερωθεί η Ελλάδα ως τουριστικός προορισμός υψηλής ποιότητας, με παράλληλη εστίαση σε μορφές βιώσιμου τουρισμού.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (3) μπορούν να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις βάσει των θεματικών στόχων 1, 2, 4, 6, 8, 9 και 10.

Θεματικός στόχος: Ενίσχυση της έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας		
Πρωταρχικός στόχος «Ευρώπη 2020»	Τρέχουσα κατάσταση	Εθνικός στόχος 2020 στο ΕΠΜ
Διάθεση του 3% των δαπανών στην έρευνα και ανάπτυξη	0,6% (2007)	2%

Γι' αυτόν τον θεματικό στόχο η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους που αντανακλούν τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να στηριχθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ:

1. Ενίσχυση της υποδομής έρευνας και καινοτομίας (E&K) και των ικανοτήτων για την ανάπτυξη αριστείας E&K και την προώθηση κέντρων ικανοτήτων, ιδίως ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος.

- Εστίαση στην επιτυχία (π.χ. ταχέως αναπτυσσόμενοι συνεργατικοί σχηματισμοί με σημαντικές εξωγενείς επιδράσεις). Θα πρέπει να βελτιωθεί η περιφερειακή διοικητική ικανότητα και διακυβέρνηση στην πολιτική καινοτομίας.
- Οι παρεμβάσεις πρέπει να είναι καλά σχεδιασμένες και στοχευμένες και να αποσκοπούν στην ενίσχυση των συνδέσεων μεταξύ πανεπιστημίων/ερευνητικών ιδρυμάτων και του ιδιωτικού τομέα (ΜΜΕ, μεγάλες επιχειρήσεις, γεωργία και βιομηχανία μεταποίησης γεωργικών προϊόντων), τόσο σε εγχώριο επίπεδο όσο και στο εξωτερικό, και την ανάπτυξη καινοτόμων συνεργατικών σχηματισμών με βάση περιφερειακό συγκριτικό πλεονέκτημα.
- Πρέπει να δημιουργηθούν ειδικά τομεακά δίκτυα /πλατφόρμες με βάση τις ανάγκες της βιομηχανίας και να δημιουργηθούν επιχειρήσεις που προέρχονται από την επιστημονική έρευνα, προσελκύνοντας (επιχειρηματικά) κεφάλαια και στήριξη από επιχειρηματικούς αγγέλους. Πρέπει να βελτιωθεί η κινητικότητα ερευνητών και καινοτόμων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο ανάμεσα σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα.

2. Προώθηση επιχειρηματικών επενδύσεων E&K, ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, μεταφορά τεχνολογίας, κοινωνική καινοτομία και εφαρμογές δημόσιας υπηρεσίας, τόνωση της ζήτησης, οργάνωση δικτύων, συνεργατικοί σχηματισμοί και ανοικτή καινοτομία μέσω της ευφυούς εξειδίκευσης.

- Η ανταλλαγή εμπειριών και δημιουργία δικτύων και κοινών πρωτοβουλιών σε εθνικό και διασυνοριακό επίπεδο θα συμβάλλουν στη στήριξη της E&TA&K στην Ελλάδα και θα ενισχύουν περαιτέρω την περιφερειακή της διάσταση.
- Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για ΜΜΕ και προώθηση μέσων για τη στήριξη της εφαρμογής καινοτόμων ιδεών, όπως συνεργατικοί σχηματισμοί καινοτομίας/ γνώσης. Προώθηση και επιτάχυνση κοινωνικών καινοτομιών, π.χ. με φυτώρια επιχειρήσεων, πλατφόρμες και δίκτυα.
- Εστίαση στη βιώσιμη αναζωογόνηση και την εξωστρέφεια των τοπικών οικονομιών και της εθνικής οικονομίας. Διασφάλιση της αποτελεσματικής χρήσης κεφαλαίων για μέτρα που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη μέσω της προώθησης ιδιωτικών επενδύσεων και της συμμετοχής του επιχειρηματικού τομέα στην E&TA&K.
- Παροχή στήριξης σε τοπικές καινοτόμες ΜΜΕ για να καταστούν περισσότερο ανταγωνιστικές και εξωστρεφείς, π.χ. διεθνοποίηση επιχειρήσεων, αύξηση της δικτύωσης και συνεργασίας, βελτίωση της επάρκειας των πόρων τους.

3. Εκμετάλλευση του δυναμικού των θαλάσσιων και αγροτικών περιοχών για ευκαιρίες καινοτόμου ανάπτυξης.

- Η ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας θα δημιουργήσει το πλαίσιο για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ της έρευνας και του περιβάλλοντος γεωργικών επιχειρήσεων και θα διευκολύνει τις συνδέσεις μεταξύ της έρευνας αιχμής, της

τεχνολογίας και των γεωργών. Στήριξη της διαφοροποίησης και καινοτομίας τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών.

- Όσον αφορά τις θαλάσσιες δραστηριότητες και την αλιεία, ενδεικτικά παραδείγματα συγκριτικού πλεονεκτήματος για την Ελλάδα θα μπορούσαν να αποτελέσουν η γαλάζια ενέργεια, η υδατοκαλλιέργεια, ο θαλάσσιος, ο παράκτιος τουρισμός και οι κρουαζιέρες, οι θαλάσσιοι ορυκτοί πόροι και η γαλάζια βιοτεχνολογία.

Για να εξασφαλιστεί η αποδοτικότητα των επενδύσεων από τα ταμεία του ΚΠΣ στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου, απαιτείται η τήρηση των συναφών εκ των προτέρων όρων. Επιπλέον, τα κατωτέρω γενικά στοιχεία θα βελτιώσουν τη διακυβέρνηση και εφαρμογή:

- Αναδιάρθρωση και εξορθολογισμός της πολιτικής για την καινοτομία σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της πρωτοβουλίας «Ένωση καινοτομίας».
- Έκδοση νέων, καινοτόμων, τεκμηριωμένων στρατηγικών E&A για τη στήριξη μιας περισσότερο ανταγωνιστικής αποδοτικής οικονομίας.
- Πρέπει να ακολουθηθεί διαφοροποιημένη περιφερειακή ή τομεακή προσέγγιση.
- Πρέπει να υπάρχει στενή διασύνδεση ανάμεσα στις πολιτικές για την προώθηση της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας και της ποιότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Πρέπει να δημιουργηθούν ευνοϊκές συνθήκες για την ενίσχυση μιας αυξανόμενης αγοράς επιχειρηματικού κεφαλαίου, ιδίως για επενδύσεις αρχικού σταδίου.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (1) μπορεί να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις που εντοπίζονται βάσει των θεματικών στόχων 2, 3, 4, 5, 6, 8 και 10.

Θεματικός στόχος: Ενίσχυση της πρόσβασης σε, χρησιμοποίησης και ποιότητας των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας

Γι' αυτόν τον θεματικό στόχο η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και ειδικούς στόχους, τόσο σε εθνικό όσο και διασυνοριακό επίπεδο, αντιστακώνοντας τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να στηριχθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ.

1. Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική διακυβέρνηση

- Θα πρέπει να στηριχθούν έργα όπως το εθνικό κτηματολόγιο και μητρώο, οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, η ηλεκτρονική υπογραφή και τα ηλεκτρονικά τιμολόγια και να ενταχθούν στο εθνικό μητρώο.
- Στήριξη των ελληνικών ναυτιλιακών αρχών και των λειτουργιών για την εξασφάλιση της απρόσκοπτης και αποτελεσματικής ανταλλαγής πληροφοριών και της κοινής πρωτοβουλίας επιτήρησης της ΕΕ για κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών.

2. Επέκταση της ανάπτυξης των ευρυζωνικών υπηρεσιών και δικτύων υψηλών ταχυτήτων.

- Προώθηση της ευφυούς εξειδίκευσης για την παροχή συμβουλών, τον σχεδιασμό και εφαρμογή ευρυζωνικών δράσεων. Να εξασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξει επικάλυψη δραστηριοτήτων μέσω της δημιουργίας μηχανισμών αξιολόγησης και εκτίμησης επιπτώσεων.
- Για τις μεγάλες υποδομές ΤΠΕ, οι στρατηγικές επιλογές θα πρέπει να βασίζονται σε ρεαλιστική εκτίμηση της οικονομικής αποδοτικότητας. Πρέπει να εξασφαλιστεί εκ των προτέρων ένα σύστημα ασφαλούς διαχείρισης έργων και ιεράρχησης εξουσιών, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος καθυστερήσεων κατά το στάδιο της εφαρμογής. Να εξασφαλιστούν συνέργειες μεταξύ του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα για τον τεχνικό σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων ΤΠΕ.

3. Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ, ηλεκτρονικό εμπόριο και βελτίωση της ζήτησης για ΤΠΕ.

- Να εστιαστεί η συγχρηματοδότηση ΤΠΕ σε ΜΜΕ με αναπτυξιακό δυναμικό· οι παρεμβάσεις ΤΠΕ θα πρέπει να συνδέονται με κέντρα Ε&Α και καινοτομίας. Προώθηση της ενεργού συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ.

Για να εξασφαλιστεί η αποδοτικότητα των επενδύσεων των ταμείων του ΚΠΣ βάσει αυτού του θεματικού στόχου, πρέπει να πληρούνται οι συναφείς εκ των προτέρων όροι. Επιπλέον, τα ακόλουθα γενικά στοιχεία θα συμβάλουν στη βελτίωση της διακυβέρνησης και εφαρμογής:

- Θέσπιση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής ΤΠΕ και χαρτογράφηση των αναγκών ανά τομέα και των δαπανών σε σχέση με τα διαθέσιμα κεφάλαια.
- Καθορισμός της λειτουργίας και διαλειτουργικότητας των δικτύων με καταγραφή της υφιστάμενης υποδομής. Θέσπιση μιας σειράς ρεαλιστικών και ώριμων έργων με αποτελεσματική χρήση των κεφαλαίων τεχνικής βοήθειας.
- Να εξασφαλιστεί ότι οι επενδύσεις στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση είναι σύμφωνες με το ρυθμιστικό σχέδιο για την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Πρέπει να δίνεται έμφαση σε έργα με προστιθέμενη αξία και αντίκτυπο.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (2) μπορούν να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις που καθορίζονται βάσει των θεματικών στόχων 1, 3, 8, 9, 10 και 11.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ: ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΣΩ ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Οι στόχοι της προτεραιότητας χρηματοδότησης «αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας μέσω βελτιωμένων πολιτικών απασχόλησης και επαγγελματικών δεξιοτήτων και κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής» θα επιτευχθεί κυρίως μέσω των θεματικών στόχων «προώθηση της απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας στην αγορά εργασίας», «προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας» και «επένδυση στην εκπαίδευση, τις επαγγελματικές δεξιότητες και τη διά βίου μάθηση».

Θεματικός στόχος: Προώθηση της απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας στην αγορά εργασίας

Πρωταρχικός στόχος «Ευρώπη 2020»	Τρέχουσα κατάσταση	Εθνικός στόχος 2020 στο ΕΠΜ
Το 75% του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών θα πρέπει να απασχολείται	59,9% (2011)	70%

Όσον αφορά αυτόν τον θεματικό στόχο, η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους που αντανakλούν τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να στηριχθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ.

1. Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας νέων ανέργων και νέων που δεν εργάζονται ούτε παρακολουθούν πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης.

- Διευκόλυνση της μετάβασης από το σχολείο στην εργασία με διεύρυνση των ευκαιριών για τους νέους να αποκτήσουν μια πρώτη εργασιακή εμπειρία.
- Παροχή στοχευμένων κινήτρων σε επιχειρήσεις για την πρόσληψη νέων ανέργων (με έμφαση στους μακροχρόνια νέους ανέργους με χαμηλά επαγγελματικά προσόντα).
- Ενίσχυση της παροχής συμβουλών σε νέους που αναζητούν εργασία.
- Αύξηση ευκαιριών κατάρτισης σε εργασιακό περιβάλλον για τους νέους, με ιδιαίτερη έμφαση στους μακροχρόνια νέους ανέργους, μέσω μιας ευρύτερης προσφοράς προγραμμάτων μαθητείας ποιότητας και συμβάσεων πρακτικής άσκησης· θέσπιση «εγγύησης για τους νέους» με την εφαρμογή προγραμμάτων μετεκπαίδευσης, επανεκπαίδευσης ή μέτρων ενεργοποίησης για κάθε νέο που δεν εργάζεται ούτε παρακολουθεί πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης, εντός 4 μηνών από την αποφοίτηση από το σχολείο.
- Προώθηση προγραμμάτων και πρωτοβουλιών τοπικών κοινοτήτων που προσφέρουν σε νέους κοινωνική εργασία.

2. Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων.

- Ενίσχυση καλά σχεδιασμένων και ολοκληρωμένων προγραμμάτων στήριξης για τη δημιουργία επιχείρησης, σε συνδυασμό με την παροχή οικονομικών κινήτρων με υπηρεσίες κατάρτισης και πλαισίωσης.

3. Πρόσβαση στην απασχόληση ατόμων που αναζητούν εργασία και οικονομικά ανενεργών ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης, και στήριξη της κινητικότητας στην αγορά εργασίας.

- Προώθηση μιας συνεπούς και στοχευμένης πολιτικής ενεργοποίησης, σύμφωνα με την προσέγγιση των «αμοιβαίων ευθυνών»· μετατόπιση του κέντρου βάρους προς οικονομικά αποδοτικότερα ενεργητικά μέτρα και μέτρα για την προώθηση της οικοκαινοτομίας, των περιβαλλοντικών επαγγελμάτων και άλλων δραστηριοτήτων πράσινης ανάπτυξης, ιδίως με την παροχή βοήθειας για την αναζήτηση εργασίας, τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την παροχή συμβουλών και κατάρτισης· προώθηση στρατηγικών και πρωτοβουλιών ολοκληρωμένης τοπικής ανάπτυξης και

προώθηση της διαφοροποίησης δραστηριοτήτων και της δημιουργίας εναλλακτικών θέσεων απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των γεωργών, των αλιέων και των εργαζομένων στον τομέα της θαλάσσιας οικονομίας.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (8) μπορεί να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις που έχουν καθοριστεί βάσει των θεματικών στόχων 1, 2, 3, 4, 5 και 10.

Θεματικός στόχος: Ενεργητική ένταξη και καταπολέμηση της φτώχειας		
Πρωταρχικός στόχος «Ευρώπη 2020»	Τρέχουσα κατάσταση	Εθνικός στόχος 2020 στο ΕΠΜ
Μείωση του αριθμού των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια ή αποκλεισμό κατά 20 εκατομμύρια στην ΕΕ	619.000 (2011)	Μείωση κατά 450.000 του αριθμού των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό έως το 2020

Όσον αφορά αυτόν τον θεματικό στόχο, η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους που αντανakλούν τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να στηριχθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ.

1. Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικών επιχειρήσεων.

- Εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου που θεσπίστηκε πρόσφατα για την κοινωνική οικονομία μέσω μιας στρατηγικής ειδικά προσαρμοσμένης στις ανάγκες των κοινωνικών επιχειρήσεων· διερεύνηση των συνδέσεων της ανάπτυξης του τομέα με την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας με βιώσιμο τρόπο.

2. Ενεργητική ένταξη

- Χάραξη ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής ενεργητικής ένταξης που έχει ως ομάδα-στόχο τα άτομα με τις μεγαλύτερες ανάγκες και εκείνα που κινδυνεύουν από διακρίσεις, σε συνδυασμό με επαρκή εισοδηματική στήριξη, πρόσβαση σε υπηρεσίες ποιότητας και στοχευμένα μέτρα ενεργοποίησης για την αγορά εργασίας, όπως μέτρα που ευνοούν την εξατομικευμένη προσέγγιση και τον έγκαιρο προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων.
- Προώθηση ενεργητικής ένταξης και πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού κοινωνικών ομάδων σε μειονεκτική θέση και εξαιρετικά περιθωριοποιημένων, όπως οι ρομά, οι μειονότητες, οι άστεγοι.
- Προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής αναζωογόνησης υποβαθμισμένων αστικών και αγροτικών κοινοτήτων· προώθηση ιδίως της αναζωογόνησης της περιφέρειας πρωτεύουσας Αθηνών, με μείωση της αστικής ανεργίας, των αστέγων και του κοινωνικού αποκλεισμού νόμιμων μεταναστών καθώς και με τη διαχείριση των συνεπειών της παράνομης μετανάστευσης.
- Βελτίωση της διαχείρισης του συστήματος και της ποιότητας της στήριξης μέσω της προώθησης της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων φορέων και εξασφαλίζοντας ένα

πλήρως λειτουργικό σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης για τις πολιτικές ενεργητικής ένταξης.

- Σε μια περίοδο κρίσης, το σύστημα δημόσιας υγείας αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία. Πρωταρχικός στόχος είναι η παροχή καλής ποιότητας δημόσιων υπηρεσιών υγείας σε όλους τους πολίτες. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί βάσει μιας συνεπούς στρατηγικής που στηρίζεται σε σαφώς καθορισμένους στόχους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην προώθηση της υγείας και την πρόληψη της ασθένειας. Ως προς αυτό, θα πρέπει να στηριχθεί η αναβάθμιση και προσαρμογή των επαγγελματικών ικανοτήτων των εργαζομένων στον τομέα της υγείας.

3. Η επένδυση στην υγεία και την κοινωνική υποδομή που συμβάλλει στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, με τη μείωση των ανισοτήτων όσον αφορά την κατάσταση της υγείας και τη μετάβαση από ιδρυματικές σε κοινοτικές υπηρεσίες υγείας.

- Η κατασκευή νέων νοσοκομειακών υποδομών θα πρέπει να είναι αυστηρά αιτιολογημένη και παράλληλα θα πρέπει να βελτιωθούν η λειτουργία, η οργάνωση και η διαχείριση των υφισταμένων νοσοκομείων. Πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη εξειδίκευση ορισμένων φορέων υγείας.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (9) μπορούν να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις που εντοπίζονται βάσει των θεματικών στόχων 2, 3 και 4.

Θεματικός στόχος: Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τη διά βίου μάθηση

Πρωταρχικός στόχος «Ευρώπη 2020»	Τρέχουσα κατάσταση	Εθνικός στόχος 2020 στο ΕΠΜ
Το ποσοστό ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο πρέπει να είναι κάτω του 10%	13,1% (2011)	9,7%
Τουλάχιστον το 40% των ατόμων ηλικίας 30-34 ετών θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει τριτοβάθμια εκπαίδευση	28,9% (2011)	32%

Όσον αφορά αυτόν τον θεματικό στόχο, η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους που αντανάκλουν τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να στηριχθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ.

1. Μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση ίσης πρόσβασης σε καλής ποιότητας προσχολική, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

- Ουσιαστική αύξηση της πρόσβασης σε προσχολική εκπαίδευση και μέριμνα ποιότητας, ιδίως για οικογένειες που βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική θέση.
- Μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου με την εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών που καλύπτουν την πρόληψη, την παρέμβαση και την αντιστάθμιση· οι

στρατηγικές αυτές περιλαμβάνουν την επέκταση του θεσμού και τη βελτίωση της ποιότητας των ολοήμερων σχολείων.

- Περαιτέρω αναβάθμιση των μεθόδων διδασκαλίας και ενίσχυση των ικανοτήτων καθηγητών /εκπαιδευτών, καθιέρωση κινήτρων και επαγγελματικών προτύπων.
- Προσαρμογή για διαφοροποίηση και μέριμνα για την ένταξη και επιτυχία στην εκπαίδευση και κατάρτιση όλων των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων των ρομά, παιδιών μεταναστών και παιδιών με αναπηρίες και ειδικές ανάγκες. Για τον σκοπό αυτό, θα δοθεί έμφαση στη διεύρυνση πεδίων εκπαιδευτικής προτεραιότητας, και μέσω της βελτίωσης των εκπαιδευτικών υποδομών, ιδίως με στόχο τη μείωση των εδαφικών ανισοτήτων και την ενίσχυση της εκπαίδευσης χωρίς διακρίσεις.
- Βελτίωση της ποιότητας και της ισότητας σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες μέσω της παρακολούθησης, αξιολόγησης και της εφαρμογής συστήματος διασφάλισης της ποιότητας.

2. Βελτίωση της πρόσβασης στη διά βίου μάθηση, αναβάθμιση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού και αύξηση της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας.

- Αναβάθμιση της ποιότητας και βελτίωση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα, και μέσω: α) της βελτίωσης των υποδομών ΕΕΚ και β) της άρσης των αδιεξόδων και της ανάπτυξης σαφών και πολύμορφων διαδρομών εξέλιξης μέσω της ΕΕΚ (στη γενική, ακαδημαϊκή ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, την συνέχιση των σπουδών, την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την απασχόληση).
- Βελτίωση της συνάφειας των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Αύξηση της συμμετοχής στη διά βίου μάθηση, ιδίως για τις ομάδες στόχους προτεραιότητας και για μη παραδοσιακούς μαθητές, και μέσω της αποτελεσματικής λειτουργίας ενός συστήματος επικύρωσης της μη επίσημης και άτυπης μάθησης.
- Προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής ενός ολοκληρωμένου συστήματος διά βίου επαγγελματικού προσανατολισμού και παροχής συμβουλών.
- Ενίσχυση των ικανοτήτων συλλογής πληροφοριών και πρόβλεψης της εξέλιξης των αναγκών σε επαγγελματικές δεξιότητες.
- Στήριξη της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας, του τουρισμού και της δασοκομίας.
- Ανάλυση δράσεων για διασφάλιση της απασχόλησης σε θαλάσσιες δραστηριότητες και της γαλάζιας ανάπτυξης μέσω της βελτίωσης των επαγγελματικών προσόντων σε παραδοσιακούς και νέους τομείς θαλάσσιων δραστηριοτήτων. Τα προγράμματα εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης και οι συναφείς πρωτοβουλίες θα πρέπει να αποβλέπουν στην καλύτερη αντιστοίχιση των θαλάσσιων δεξιοτήτων και των αναγκών του κλάδου της ναυσιπλοΐας με την προσφορά εναλλακτικών δυνατοτήτων επανεκπαίδευσης.

3. Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τη διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

- Οι υφιστάμενες υποδομές σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης θα πρέπει να βελτιωθούν, ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες διδασκόντων και διδασκομένων («ολοήμερο σχολείο», εργαστήρια, βιβλιοθήκες, ανάπτυξη τεχνικών δεξιοτήτων, δημιουργία δικτύων ΤΠΕ, άθληση κλπ.). Νέα υποδομή θα πρέπει να κατασκευάζεται μόνο όταν είναι αναγκαία και όταν δεν υπάρχει διαθέσιμη υποδομή (π.χ. παιδικοί σταθμοί).

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (10) μπορούν να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις που έχουν καθοριστεί για τους θεματικούς στόχους 1, 2, 3, 4, 5, 8 και 9.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ: ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΜΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Οι στόχοι της προτεραιότητας χρηματοδότησης «**διατηρήσιμη υποδομή για ανάπτυξη και απασχόληση**» θα επιτευχθεί κυρίως μέσω των θεματικών στόχων «Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύου», «Στήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα σε όλους τους τομείς» και «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της επάρκειας των πόρων».

Θεματικός στόχος: Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύου

Όσον αφορά αυτόν τον θεματικό στόχο, η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους που αντανακλούν τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να στηριχθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ.

1. Στήριξη ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου πολυτροπικών μεταφορών με επένδυση στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) και ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή του ΔΕΔ-Μ.

- Επενδύσεις για τη στήριξη θαλάσσιων συνδέσεων και πολυτροπικών μεταφορών, όπως λιμενικές εγκαταστάσεις και διασυνδέσεις μεταφορών με την ενδοχώρα. Κατασκευή υποδομής για ιστιοπλοϊκά ή/και κρουαζιερόπλοια, περιλαμβανομένων των επενδύσεων σε τερματικές εγκαταστάσεις κρουαζιερόπλοιων.
- Άρση των εμποδίων στις γραμμές που οδηγούν σε σιδηροδρομικές συνοριακές διελεύσεις.

2. Ανάπτυξη φιλικών προς το περιβάλλον με επάρκεια πόρων και χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών και προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας.

- Σε αστικές περιοχές, όπως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη, θα πρέπει να ολοκληρωθούν και να τεθούν σε λειτουργία εγκαταστάσεις διασύνδεσης μεταξύ λιμένων, αερολιμένων, υπεραστικών και προαστιακών σιδηροδρόμων, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου προγράμματος βιώσιμων μητροπολιτικών αστικών μεταφορών.

Για να εξασφαλιστεί η αποδοτικότητα των επενδύσεων από τα ταμεία του ΚΠΣ στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου, πρέπει να πληρούνται οι σχετικοί εκ των προτέρων όροι. Επιπλέον, τα κατωτέρω γενικά στοιχεία θα μπορούσαν να βελτιώσουν τη διαχείριση και εφαρμογή:

- Επεξεργασία μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής πολυτροπικών μεταφορών που πλαισιώνεται με επιχειρηματικό σχέδιο που ιεραρχεί τις ανάγκες με βάση τα διαθέσιμα κεφάλαια, σε συνδυασμό με ένα σαφές χρονοδιάγραμμα εφαρμογής και μιας ρεαλιστικής σειράς ώριμων έργων.
- Ολοκλήρωση του σιδηροδρομικού άξονα Πατρών - Αθηνών - Θεσσαλονίκης - Προμαχώνα.
- Η διασυνδεσιμότητα θα πρέπει να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της συνεργασίας (π.χ. προώθηση βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασική υποδομή δικτύου).
- Ολοκλήρωση των κάθετων αξόνων της Εγνατίας Οδού, των δικτύων ΔΕΔ-Μ.
- Εξασφάλιση της διασυνδεσιμότητας προς τις γειτονικές περιοχές καθώς και την ενδοχώρα και εσωτερικές θαλάσσιες συνδέσεις με τα νησιά.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (7) μπορούν να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις που καθορίζονται βάσει του θεματικού στόχου 4.

Θεματικός στόχος: Στήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα σε όλους τους τομείς

Πρωταρχικός στόχος «Ευρώπη 2020»	Τρέχουσα κατάσταση	Εθνικός στόχος 2020 στο ΕΠΜ
20% της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	9,7 % (2010)	Το 18% της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές
20% αύξηση της ενεργειακής απόδοσης	800 Ktoe (2010) ¹⁴	2,7 Mtoe

Όσον αφορά αυτόν τον θεματικό στόχο, η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους, με τη χρησιμοποίηση ορθής πρακτικής από άλλους τομείς και με βάση τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που θα πρέπει να στηριχθούν τα ταμεία του ΚΠΣ.

1. Ανάπτυξη ευφυών συστημάτων διανομής ρεύματος χαμηλής τάσης.

¹⁴ Ο στόχος εξοικονόμησης ενέργειας του 9% (ενδεικτικός) έως το 2016, όπως απαιτεί η οδηγία για την εξοικονόμηση ενέργειας, θα επιτευχθεί, κυρίως λόγω της οικονομικής ύφεσης και όχι της εφαρμογής μέτρων ενεργειακής απόδοσης.

- Θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα αποκεντρωμένων συστημάτων παραγωγής και κατανάλωσης και να σχεδιαστούν αποτελεσματικά συστήματα τροφοδότησης.
2. Προώθηση στρατηγικών για χαμηλές εκπομπές άνθρακα στις αστικές και αγροτικές περιοχές.
- Προώθηση λύσεων ευφυούς και καθαρής κινητικότητας, ιδίως σε μεσοαστικές περιοχές.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (4) μπορούν να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις που έχουν εντοπιστεί για τους θεματικούς στόχους 1, 3, 7, 8, 9 και 10.

<p>Θεματικός στόχος: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της ενεργειακής απόδοσης</p>

Όσον αφορά αυτόν τον θεματικό στόχο, η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους που αντανακλούν τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να στηριχθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ.

1. Αντιμετώπιση των σημαντικών αναγκών για επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων, για την τήρηση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου.
 - Κατασκευή σύγχρονων εγκαταστάσεων ολοκληρωμένης διαχείρισης στερεών αποβλήτων. Πρέπει να προωθηθεί με μεγάλη επιμονή η πρόληψη και ανακύκλωση αποβλήτων, με βάση την ιεραρχία των απορριμμάτων, ιδίως η επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και, όσον αφορά τα μη ανακυκλώσιμα υλικά, η ανάκτηση.
2. Αντιμετώπιση των σημαντικών αλλαγών για επενδύσεις στον τομέα του νερού και ικανοποίηση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου.
 - Μια χαρτογράφηση των αναγκών (αστικά λύματα, πόσιμο νερό, συλλογή υδάτων και δίκτυα άρδευσης) θα πρέπει να αποτελούν ύψιστη προτεραιότητα για να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις οδηγίες της ΕΕ. Διασφάλιση της ολοκλήρωσης και του εκσυγχρονισμού των δικτύων άρδευσης και της υποδομής αρδευτικών υδάτων, με στόχο να αυξηθεί η επάρκεια κατά τη χρήση νερού από τη γεωργία, μέσω επενδύσεων σε αποτελεσματικότερα συστήματα άρδευσης και της παροχής συμβουλών για την επάρκεια του νερού και την κατάλληλη τιμολογιακή πολιτική για το νερό. Η ποιότητα του νερού πρέπει επίσης να επιδιώκεται και μέσω της στήριξης της αποθήκευσης κοπριάς στον γεωργικό τομέα.

Για να εξασφαλιστεί η αποδοτικότητα των επενδύσεων των ταμείων του ΚΠΣ στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου, απαιτείται η τήρηση των σχετικών εκ των προτέρων όρων, ιδίως αυτών που αφορούν τη διαχείριση του νερού (επικαιροποίηση των προγραμμάτων διαχείρισης αποβλήτων και εκπόνηση προγραμμάτων πρόληψης αποβλήτων) και τη διαχείριση υδάτινων πόρων (εφαρμογή προγραμμάτων διαχείρισης ποτάμιων λεκανών και κατάλληλη τιμολογιακή πολιτική για το νερό). Επιπλέον, τα ακόλουθα γενικά στοιχεία θα συμβάλουν στη βελτίωση της διαχείρισης και εφαρμογής:

- Θα πρέπει να στηρίζονται πρωτοβουλίες για τα απορρίμματα στη θάλασσα.
- Εξασφάλιση της λειτουργίας όλων των υφιστάμενων μονάδων επεξεργασίας αστικών λυμάτων και της σωστής διαχείρισης της ιλύος.

- Αντιμετώπιση των κενών στη συλλογή και επεξεργασία αστικών λυμάτων, ιδίως για μικρούς οικισμούς, δηλ. μεταξύ 2000 και 10000 ι.π. (περιλαμβανομένων των οικισμών που εξυπηρετούνται με ατομικά ή άλλα κατάλληλα συστήματα).
- Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού της υποδομής διανομής πόσιμου νερού ή διεργασιών επεξεργασίας, λήψη μέτρων για τη μείωση των διαρροών.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (6) μπορούν να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις που καθορίζονται στο πλαίσιο των θεματικών στόχων 1 και 5.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ: ΦΙΛΙΚΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΜΕ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Οι στόχοι της προτεραιότητας χρηματοδότησης «Φιλική προς το περιβάλλον οικονομία με επάρκεια πόρων για την ανάπτυξη και απασχόληση» θα επιτευχθούν κατά κύριο λόγο μέσω των θεματικών στόχων «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της επάρκειας των πόρων», «Στήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα σε όλους τους τομείς» και «Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνου».

Θεματικός στόχος: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της επάρκειας των πόρων

Όσον αφορά αυτόν τον θεματικό στόχο, η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους που αντανακλούν τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να στηριχθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ.

1. Προστασία της βιοποικιλότητας, προστασία του εδάφους και προώθηση υπηρεσιών οικοσυστήματος, που περιλαμβάνουν και τους τόπους NATURA 2000 και τις πράσινες υποδομές.

- Αποκατάσταση, διατήρηση και βελτίωση της βιοποικιλότητας μέσω στοχευμένων γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων· η χρηματοδότηση του ΚΠΣ για την επίτευξη των στόχων NATURA 2000 θα πρέπει να εξορθολογιστεί με βάση ένα πλαίσιο δράσης προτεραιότητας.
- Η προστασία της βιοποικιλότητας και η προώθηση των υπηρεσιών οικοσυστήματος που περιλαμβάνει και τις πράσινες υποδομές θα χρησιμεύσει για τη στήριξη ασφαλών για το περιβάλλον γεωργικών συστημάτων.
- Μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα κατά τη χρήση νερού από τη γεωργία, μέσω επενδύσεων σε αποτελεσματικότερα συστήματα άρδευσης και παροχής συμβουλών για την επάρκεια του νερού.

2. Δράση για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της ανάπλασης εγκαταλελειμμένων εγκαταστάσεων και της μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

- Οι πόλεις πρέπει να θεωρούνται πόλοι ανάπτυξης, καινοτομίας και απασχόλησης και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να στηρίζονται ολοκληρωμένα έργα που βελτιώνουν τις παραγωγικές και επιχειρηματικές ικανότητές τους. Για την ενίσχυση της αστικής

ανάπλασης, θα μπορούσε να επιδιωχθεί η ανταλλαγή εμπειριών καθώς και η οργάνωση δικτύων και η ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών/δράσεων, με την αξιοποίηση διεθνών συνδέσεων και τεχνογνωσίας.

- Πρέπει επίσης να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που προέρχεται από τη γεωργία.

3. Προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος

- Πρέπει να παρασχεθούν στήριξη για τη δημιουργία θαλάσσιων ή αλιευτικών προστατευόμενων ζωνών και επαρκή κίνητρα για την διαχείρισή τους.
- Εφαρμογή της νέας Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και ανάπτυξη βιώσιμων παράκτιων αλιευτικών κοινοτήτων (δηλ. αλιεία με μέγιστη βιώσιμη απόδοση (ΜΒΑ), κατάργηση των απορρίψεων, βελτίωση της συλλογής δεδομένων για τους σκοπούς της διατήρησης των πόρων και ενίσχυση του ελέγχου κατά την εφαρμογή της ΚΑΠ).

Για να εξασφαλιστεί η αποδοτικότητα των επενδύσεων από τα ταμεία του ΚΠΣ στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου, απαιτείται η τήρηση των σχετικών εκ των προτέρων όρων. Επιπλέον, τα ακόλουθα γενικά στοιχεία θα συμβάλουν στη βελτίωση της διαχείρισης και εφαρμογής:

- Ανάπτυξη και εφαρμογή ολοκληρωμένων και βιώσιμων αστικών παρεμβάσεων, ιδίως για την Αθήνα (και άλλες πόλεις, κατά περίπτωση).
- Στήριξη της βιώσιμης εκμετάλλευσης θαλάσσιων υδάτων και παράκτιων περιοχών με την εφαρμογή της οδηγίας πλαισίου για τη θαλάσσια στρατηγική, της ολοκληρωμένης διαχείρισης παράκτιων ζωνών και του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού (ΘΧΣ).

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (6) μπορούν να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις στο πλαίσιο των θεματικών στόχων 1, 3 και 5.

Θεματικός στόχος: Στήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα σε όλους τους τομείς

Πρωταρχικός στόχος «Ευρώπη 2020»	Τρέχουσα κατάσταση	Εθνικός στόχος 2020 στο ΕΠΜ
20% της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	8,2 % (2009)	Το 18% της εκκαθάρισης τελικής κατανάλωσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές
Αύξηση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης	800 Ktoe (2010) ¹⁵	2,7 Mtoe

¹⁵ Ο στόχος εξοικονόμησης ενέργειας του 9% (ενδεικτικός) έως το 2016, όπως απαιτεί η οδηγία για την εξοικονόμηση ενέργειας, θα επιτευχθεί, κυρίως λόγω της οικονομικής ύφεσης και όχι της εφαρμογής μέτρων ενεργειακής απόδοσης.

Όσον αφορά αυτόν τον θεματικό στόχο, η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους με την ενθάρρυνση συνδέσεων και τη χρήση ορθών πρακτικών, αντανακλώντας τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να στηριχθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ.

1. Προώθηση της παραγωγής και διανομής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

- Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην αναβάθμιση και επέκταση του ηλεκτρικού δικτύου. Στο πλαίσιο της απελευθέρωσης της αγοράς ενέργειας, η κρατική ενίσχυση είναι μια νέα παράμετρος στον σχεδιασμό των παρεμβάσεων.
- Βελτιστοποίηση του ενεργειακού μείγματος με την αύξηση της εκμετάλλευσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με οικονομικά βιώσιμο τρόπο. Η Ελλάδα διαθέτει το δυναμικό για να υπερβεί τον εθνικό στόχο. Το μερίδιο αγοράς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα μπορούσε να αυξηθεί στο 25% της τελικής κατανάλωσης ενέργειας. Πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι ευκαιρίες για την τοπική οικονομία και τις ΜΜΕ, με μείωση των δαπανών για την εισαγωγή καυσίμων.
- Διευκόλυνση και στήριξη της προσφοράς και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως η βιομάζα, η ηλιακή και αιολική ενέργεια, η καθαρή θαλάσσια ενέργεια και η υδροηλεκτρική ενέργεια, μεταξύ άλλων και στα αγροτικά νοικοκυριά και τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- Προώθηση της απορρόφησης της παραγωγής ανανεώσιμων μορφών ενέργειας στα νησιά, και μέσω της διευκόλυνσης τεχνολογιών αποθήκευσης (περιλαμβανομένων των αντλητικών υδροηλεκτρικών εγκαταστάσεων).

2. Στήριξη της ενεργειακής επάρκειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε δημόσιες υποδομές και στις κατοικίες και στον τομέα της γεωργίας.

- Βελτίωση της εξοικονόμησης ενέργειας, της ενεργειακής απόδοσης και ευελιξία συστήματος με τη λήψη μέτρων όπως τα «ευφυή δίκτυα» και η «ευφυής μέτρηση», έλεγχοι απόστασης, ειδικά προσαρμοσμένες εφαρμογές. Υπάρχει μεγάλο επιχειρηματικό δυναμικό σε αυτό τον τομέα, ιδίως για τα κτίρια και τα νοικοκυριά. Παροχή κινήτρων για αυξημένη επάρκεια στη χρησιμοποίηση ενέργειας στην υγεία και τη μεταποίηση τροφίμων και μέσω επενδύσεων σε κτίρια με εγκαταστάσεις μεγαλύτερης ενεργειακής απόδοσης, ιδίως στον τομέα της κατοικίας.
- Ανάπτυξη φιλικής προς το περιβάλλον παραγωγής ενέργειας και περιορισμός των επιπτώσεων στο περιβάλλον, ιδίως στις δασικές και γεωργικές περιοχές.
- Ανάπτυξη προσεγγίσεων βάσει οικοσυστημάτων για τη διατήρηση και βελτίωση της φυσικής παγίδευσης του διοξειδίου του άνθρακα (δάση, θαλάσσιο περιβάλλον, εδάφη), συμπεριλαμβανομένης της αγροτικής και αστικής πράσινης υποδομής.
- Ανάπτυξη της ικανότητας των εδαφών και δασών να δεσμεύουν το διοξείδιο του άνθρακα. Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης γεωργικών ή δασικών δραστηριοτήτων.

Για να εξασφαλιστεί η αποδοτικότητα των υποδομών από τα ταμεία του ΚΠΣ στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου, απαιτείται η τήρηση των συναφών εκ των προτέρων όρων. Επιπλέον, τα ακόλουθα γενικά στοιχεία θα συμβάλουν στη βελτίωση της διαχείρισης και εφαρμογής:

- Θα πρέπει να αναπτυχθεί μια συνολική στρατηγική ΑΠΕ και να παγιωθούν και να ενισχυθούν οι μηχανισμοί διαχείρισης.
- Είναι επιτακτική ανάγκη να αναληφθούν ορισμένες πρωτοβουλίες, ιδίως η εφαρμογή του προγράμματος «Ενεργειακή απόδοση νοικοκυριών», του ειδικού προγράμματος για την ανάπτυξη φωτοβολταϊκών συστημάτων στα κτίρια και δράσεων οικολογικού τουρισμού.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (4) μπορούν να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις στο πλαίσιο των θεματικών στόχων 1, 3, 7, 8, 9 και 10.

Θεματικός στόχος: Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνου

Πρωταρχικός στόχος «Ευρώπη 2020»	Τρέχουσα κατάσταση	Εθνικός στόχος 2020 στο ΕΠΜ
Μείωση κατά 20% (ή ακόμη και κατά 30%) των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε σύγκριση με το 1990	- 9,2% (2009)	Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε τομείς εκτός του ETS κατά 4% (σε σύγκριση με το 2005).

Όσον αφορά αυτόν τον θεματικό στόχο, η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους που, δεδομένης της φύσης των προκλήσεων, πρέπει να εφαρμοστούν σε συνεργασία με γειτονικές χώρες σε ευρύτερο περιφερειακό πλαίσιο, αντανακλώντας τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να στηριχθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ.

1. Προώθηση επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της αντοχής σε καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης καταστροφών.

- Διασφάλιση της ολοκλήρωσης του δασικού κτηματολογίου και της συμβατότητας με το εθνικό κτηματολόγιο. Η ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού και των χρήσεων γης θα συμβάλλει σημαντικά στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων. Πρέπει να αναπτυχθεί, να τεθεί σε λειτουργία και να υπόκειται σε αποτελεσματική διαχείριση ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης σε σχέση με τη γη που ανήκει στην ιδιοκτησία του κράτους.

Για να εξασφαλιστεί η αποδοτικότητα των υποδομών από τα ταμεία του ΚΠΣ στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου, απαιτείται η τήρηση των συναφών εκ των προτέρων όρων. Επιπλέον, τα ακόλουθα γενικά στοιχεία θα συμβάλουν στη βελτίωση της διαχείρισης και εφαρμογής:

- Εξασφάλιση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την προστασία και αποκατάσταση των δασών, της βιοποικιλότητας και υπηρεσιών οικοσυστήματος, ιδίως στους τόπους/ενδιαιτήματα που έχουν υποστεί σοβαρή τροποποίηση.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών μέτρων πρόληψης πλημμυρών, πυρκαγιών και διάβρωσης των ακτών, για τη δασική προστασία/καταπολέμηση πυρκαγιών και αποκατάσταση, την προστασία του εδάφους και την αντιμετώπιση άλλων φυσικών κινδύνων.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (5) μπορούν να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις στο πλαίσιο των θεματικών στόχων 1, 3, 8 και 10.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Οι στόχοι της προτεραιότητας χρηματοδότησης «**Διοικητική μεταρρύθμιση για μια αποτελεσματική και υπόλογη διοίκηση**» θα επιτευχθεί κατά κύριο λόγο μέσω των θεματικών στόχων «Βελτίωση της θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση» και «Βελτίωση της πρόσβασης σε, της χρήσης και της ποιότητας τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας». Θα πρέπει επίσης να ενθαρρυνθεί η ενίσχυση ορθής πρακτικής από άλλους τομείς.

Θεματικός στόχος: Βελτίωση της θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση

Όσον αφορά αυτόν τον θεματικό στόχο, η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους που αντανακλούν τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να στηριχθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ.

1. Επένδυση στη θεσμική ικανότητα και την επάρκεια της δημόσιας διοίκησης, σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες και στο δικαστικό σώμα με στόχο τις μεταρρυθμίσεις και τη χρηστή διακυβέρνηση.

- Ειδικός στόχος για τις μεταρρυθμίσεις: Δημιουργία ενός ισχυρού κυβερνητικού μηχανισμού ειδικού σκοπού που θα αναλάβει πλήρως την ευθύνη των μεταρρυθμίσεων και θα ασκεί τις αναγκαίες λειτουργίες και εξουσίες να εποπτεύει, να παρεμβαίνει και να λαμβάνει αποφάσεις σε πολιτικό επίπεδο.
- Ειδικοί στόχοι διακυβέρνησης: Καθιέρωση της ολοκληρωμένης επανεξέτασης της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης· ολοκλήρωση και παγίωση της επισκόπησης της διακυβέρνησης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο· εφαρμογή συνεπούς στρατηγικής καταπολέμησης της διαφθοράς και παγίωση της εφαρμογής της μέσω της θέσπισης ενός ασφαλούς μηχανισμού συντονισμού.
- Ειδικοί δημοσιονομικοί στόχοι: Βελτίωση της διαχείρισης εσόδων και δημόσιων δαπανών· βελτίωση της διαχείρισης σε τομείς με σημαντική δημοσιονομική επίπτωση, όπως οι δημόσιες συμβάσεις, η υγεία, το επιχειρηματικό περιβάλλον και η προώθηση επενδύσεων (οργανισμός προώθησης στρατηγικών επενδύσεων και αρχές υπεύθυνες για τον σχεδιασμό, την εκτίμηση και παρακολούθηση προγραμμάτων και έργων στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας, για τις χρήσεις γης σε περιφερειακό επίπεδο κλπ.) και οι θαλάσσιες δραστηριότητες (ανταλλαγή δεδομένων και δημιουργία ικανοτήτων μεταξύ των αρμόδιων θαλάσσιων αρχών).
- Ειδικοί στόχοι για το δικαστικό σώμα: Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των διαδικασιών αστικής δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών διαδικασιών, των μικροδιαφορών, των διαδικασιών αφερεγγυότητας και της επιβολής των αποφάσεων, και προώθηση της ανταλλαγής συναφών βέλτιστων πρακτικών και της διαμεσολάβησης συνηγόρου και άλλων εναλλακτικών τρόπων επίλυσης διαφορών· εκσυγχρονισμός της οργάνωσης των δικαστηρίων και ανάπτυξη

διαχείρισης ανθρώπινων πόρων, αυτοδιοίκηση, λογοδοσία και διαφάνεια του δικαστικού σώματος.

- Βελτίωση της ικανότητας των ενδιαφερόμενων φορέων για την ενεργό συμμετοχή και συμβολή τους στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και πολιτικών.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (11) μπορούν να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις στο πλαίσιο του θεματικού στόχου 2.

Θεματικός στόχος: Βελτίωση της πρόσβασης σε, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας

Όσον αφορά αυτόν τον θεματικό στόχο, η προτεραιότητα χρηματοδότησης εξειδικεύεται στις ακόλουθες προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους που αντανακλούν τις ειδικές προκλήσεις της χώρας που πρέπει να στηριχθούν από τα ταμεία του ΚΠΣ.

1. Επένδυση για την ανάπτυξη και εφαρμογή ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών σε πολίτες και επιχειρήσεις.

- Διασφάλιση της ετοιμότητας της κεντρικής, περιφερειακής και τοπικής διοίκησης για την εφαρμογή ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών σε πολίτες και επιχειρήσεις, μέσω της αναγκαίας αναδιοργάνωσης των σχετικών διοικητικών οντοτήτων και της επανεξέτασης και απλούστευσης των διοικητικών διαδικασιών και διεργασιών.
- Βελτίωση του συντονισμού και ανάληψης της ευθύνης και διασυνδέσεις στο επίπεδο των υπουργείων, στο επίπεδο περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων και μεταξύ της κεντρικής διοίκησης και των περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων.
- Διεύρυνση των γνώσεων για τη θάλασσα και αύξηση της αποτελεσματικότητας των θαλάσσιων δραστηριοτήτων και της συλλογής και χρήσης δεδομένων για τις θαλάσσιες δραστηριότητες.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου (2) μπορούν να συμβάλλουν, κατά περίπτωση, σε συναφείς παρεμβάσεις στο πλαίσιο του θεματικού στόχου 1.

Γ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Γενική εκτίμηση των διοικητικών ικανοτήτων

Κατά την τρέχουσα περίοδο και τις προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού, ένα σύνολο παραγόντων επηρέασε την εφαρμογή προγραμμάτων, όπως:

Αδυναμία χάραξης πολιτικής σε διοικητικό επίπεδο, εξαιτίας της ασαφούς οριοθέτησης μεταξύ του διοικητικού και πολιτικού επιπέδου στη διαχείριση/εφαρμογή πολιτικών, που είχε ως αποτέλεσμα την έλλειψη ανάληψης ευθύνης από τη δημόσια διοίκηση· η αλλαγή της πολιτικής ηγεσίας στα υπουργεία δυσχεραίνει την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στην πράξη και τη χάραξη πολιτικής· οι αλλαγές των κυβερνήσεων περιορίζουν την ικανότητα καθοδήγησης και τη διατήρηση της δυναμικής των μεταρρυθμίσεων.

Γραφειοκρατικά, περίπλοκα και αναποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης και ελέγχου του ΕΣΠΑ· υπέρμετρα πολλές χρονοβόρες διαδικασίες που καθυστερούν ή/και

ακινητοποιούν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την εφαρμογή προγραμμάτων και πράξεων (π.χ. κοινές διυπουργικές αποφάσεις, έκδοση αδειών, όπως άδειες από τις αρχαιολογικές υπηρεσίες, διαδικασίες διαγωνισμών και ανάθεσης συμβάσεων κλπ.)· καθυστέρηση της εφαρμογής νέας νομοθεσίας (π.χ. κοινωνική οικονομία, τριτοβάθμια εκπαίδευση, διά βίου μάθηση).

Έλλειψη διοικητικών, διαχειριστικών και οργανωτικών ικανοτήτων, ιδίως στο επίπεδο των δικαιούχων· έλλειψη επάρκειας, όσον αφορά την ποιότητα, τους ανθρώπινους πόρους στους οργανισμούς διαχείρισης και εκτέλεσης των προγραμμάτων της ΕΕ.

Υλοποίηση έργων

- Για να εξασφαλιστεί η ομαλή εκτέλεση έργων, συνιστάται: εξορθολογισμός των διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων σε σχέση με τα δημόσια έργα και άλλες δράσεις, συμπεριλαμβανομένων των αυστηρότερων και χρονικά οριοθετημένων διαδικασιών για την υποβολή προσφυγών σε σχέση με αποφάσεις διαγωνισμών.
- Κατάργηση της υποχρέωσης για διυπουργική έγκριση και διακομματική έγκριση των μεγάλων έργων στη Βουλή.
- Δημιουργία μιας οντότητας σε κεντρικό διοικητικό επίπεδο για τον χειρισμό καταγγελιών σε σχέση με την υλοποίηση των παρεμβάσεων του ΚΠΣ.
- Σύμφωνα με την περιφερειακή μεταρρύθμιση, σαφής καταγραφή ευθυνών και αρμοδιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής μεταξύ κεντρικών, περιφερειακών και δημοτικών αρχών.
- Επανεξέταση της μεθόδου έγκρισης έργων μικρής αξίας και μετάβαση σε μεγαλύτερα έργα. Σήμερα υπάρχουν χιλιάδες έργα που πρέπει να εφαρμοστούν σχεδόν από ισάριθμους τελικούς δικαιούχους. Η πρακτική αυτή περιπλέκει περισσότερο τη διαχείριση και συνεπάγεται πρόσθετη διοικητική επιβάρυνση.
- Περιορισμός του αριθμού μελετών για την ωρίμανση έργων στο ελάχιστο αναγκαίο. Πλήρης εξέταση των ήδη υφισταμένων μελετών καθώς και των εσωτερικών τεχνικών ικανοτήτων του δικαιούχου, π.χ. της δημόσιας διοίκησης για την παραγωγή μελετών και την εκτέλεση δημόσιων έργων.
- Θέσπιση μηχανισμού επαλήθευσης και αποδοχής της ποιότητας τεχνικών μελετών.
- Η στελέχωση των διαχειριστικών αρχών πρέπει να γίνεται σε μακροχρόνια βάση με διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια και να καλύπτει συγκεκριμένες ειδικότητες, όπως ειδικευμένοι δικηγόροι, ειδικοί στις ΤΠ, στατιστικολόγοι.
- Οι διαχειριστικές αρχές πρέπει να κάνουν χρήση των κεφαλαίων τεχνικής βοήθειας για να λαμβάνουν εξωτερική εμπειρογνωμοσύνη σε ειδικούς επιστημονικούς ή τεχνικούς τομείς και ανάπτυξη εσωτερικής τεχνογνωσίας.
- Ηλεκτρονική συνοχή και επαρκής ποιοτική και αποτελεσματική κατάρτιση προσωπικού: η ηλεκτρονική συνοχή θα εφαρμοστεί την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, γεγονός που σημαίνει ότι όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ δικαιούχων και των αρμόδιων αρχών για τη διαχείριση και τον έλεγχο των προγραμμάτων θα πρέπει να πραγματοποιούνται ηλεκτρονικά.

Διοικητική επιβάρυνση

Η Ελλάδα ενθαρρύνεται να αναζητήσει τρόπους για τη βελτίωση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Η Ελλάδα θα πρέπει να εξασφαλίσει ένα πραγματικό και αποτελεσματικό περιβάλλον ελέγχου και να είναι σε θέση να επιβεβαιώσει εκ των προτέρων τη λειτουργικότητα του συστήματος ελέγχου της.

Η διαχειριστική αρχή και οι ενδιάμεσοι φορείς στην Ελλάδα πρέπει:

- Να απλουστεύσουν ουσιαστικά τις σύνθετες και αναποτελεσματικές διεργασίες και διαδικασίες του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.
- Να διασφαλίσουν, στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης, ένα αποτελεσματικό και επαρκές περιβάλλον, να ελέγξουν και να επιβεβαιώσουν τη λειτουργικότητα των συστημάτων ελέγχου.
- Στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης, οι αρμόδιες υπηρεσίες για την εφαρμογή και τον έλεγχο θα πρέπει να εξασφαλίσουν τη δυνατότητα επαλήθευσης και ελέγχου των προτεινόμενων μέτρων.
- Να καθοριστούν σαφείς οδηγίες υπευθυνότητας και λογοδοσίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων και, κατά την άσκηση των αντίστοιχων καθηκόντων, την αποφυγή υποκατάστασης των δικαιούχων από τις διαχειριστικές αρχές. (π.χ. εκ των υστέρων έλεγχος των τευχών δημοπράτησης).
- Να απλουστεύσουν την «παρακολούθηση της πορείας υπογραφών» και να θεσπίσουν ηλεκτρονική υπογραφή με την καθιέρωση συστήματος συνέχειας των πράξεων.
- Να εφαρμόσουν αποκεντρωμένες και απλουστευμένες διαδικασίες πληρωμών, με στόχο να επιτευχθεί η ομαλή και έγκαιρη πληρωμή των δικαιούχων και των φορέων υλοποίησης έργου.
- Να εφαρμόσουν πλήρως και εγκαίρως μέτρα αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος που θεσπίστηκαν με τις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις του κώδικα διοικητικής διαδικασίας, όπως η έκδοση προδικαστικών αποφάσεων («πιλοτικές προδικαστικές αποφάσεις») που προβλέπεται από το άρθρο 1 παράγραφος 1 του νόμου 3900/2010, για τη μείωση του συσσωρευμένου όγκου των υποθέσεων και του χρόνου έκδοσης αποφάσεων για υποθέσεις που συνδέονται με συγχρηματοδότηση των ταμείων της ΕΕ (ΕΣΠΑ-ΚΠΣ). Να ενθαρρύνουν τη χρήση εναλλακτικών διαδικασιών επίλυσης διαφορών, όπως η διαμεσολάβηση, για την ταχεία εξωδικαστική επίλυση παρόμοιων διαφορών.
- Κατά περίπτωση, να χρησιμοποιήσουν μεθόδους απλουστευμένου κόστους.

Εταιρική σχέση

Η ενεργός συμμετοχή των ενδιαφερόμενων εταίρων σε κάθε στάδιο του κύκλου προγραμματισμού βελτιώνει την ποιότητα εφαρμογής.

Συνεπώς, η Ελλάδα πρέπει να ενισχύσει τη διαβούλευση και να λάβει μέτρα για συστηματικότερη συμμετοχή των εταίρων και ενδιαφερόμενων φορέων κατά το στάδιο υλοποίησης έργων. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη συμμετοχή περιβαλλοντικών

εταίρων (π.χ. μέσω της ορθής εφαρμογής της οδηγίας για τη στρατηγική εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων) καθώς και των κοινωνικών εταίρων (κυρίως για την ανάπτυξη διαδρομών διά βίου μάθησης).

Θα πρέπει να αξιοποιηθεί περαιτέρω η εμπειρία από την πρόσφατη πρώτη εφαρμογή της πρωτοβουλίας Leader και η εμπειρία από τη σύσταση ομάδων τοπικής δράσης καθώς και από την εφαρμογή της στρατηγικής τους.

Προετοιμασία για την επόμενη περίοδο

Η Ελλάδα ενθαρρύνεται έντονα να λάβει γρήγορα όλα τα αναγκαία μέτρα για να ξεκινήσει ουσιαστικά η νέα περίοδος προγραμματισμού στις αρχές του 2014. Για τον σκοπό αυτό, οι ελληνικές αρχές θα πρέπει να εξετάσουν τη δυνατότητα δημιουργίας ενός μηχανισμού εργασίας για την ενίσχυση του συντονισμού και την αποκλειστική εστίαση στις προετοιμασίες για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού με βασικό καθήκον να εξασφαλίσει ότι το αργότερο έως τα τέλη του 2013:

- Θα έχουν τεθεί σε εφαρμογή όλες οι αναγκαίες νομικές ρυθμίσεις για τη διαχείριση του ΚΠΣ, ώστε να διασφαλιστεί η πραγματική και αποτελεσματική λειτουργία του. Οι ρυθμίσεις αυτές πρέπει να βασίζονται στους νέους κανονισμούς της ΕΕ, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τους κανόνες παρακολούθησης και αξιολόγησης όσον αφορά την αποδοτικότητα και τον προσανατολισμό βάσει αποτελεσμάτων και στο έργο για την απλούστευση του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου της περιόδου 2007-2013, το οποίο εφαρμόζεται σήμερα από τις ελληνικές αρχές με τη στήριξη των Διαρθρωτικών Ταμείων και της Ομάδας Δράσης για την Ελλάδα.
- Λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα στήριξης, ενώ έχουν τεθεί σε εφαρμογή οι νομικές διατάξεις. Αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνουν την επαρκή στελέχωση και διάρθρωση των αρχών οι οποίες συμμετέχουν στην εφαρμογή των ταμείων και την κατάρτιση στους νέους κανονισμούς της ΕΕ και την εσωτερική νομοθεσία καθώς και σε διοικητικά/ηλεκτρονικά μέσα, όπως το πληροφορικό σύστημα διοίκησης.
- Το ΠΣ και άλλα διοικητικά εργαλεία είναι προσαρμοσμένα/δημιουργούνται/είναι πλήρως λειτουργικά, σύμφωνα με τους νέους κανονισμούς της ΕΕ και την εσωτερική νομοθεσία.
- Έχει προσδιοριστεί και ωριμάσει ένα σύνολο έργων που πρέπει να εφαρμοστούν κατά το πρώτο έτος της νέας περιόδου.
- Έχει ολοκληρωθεί η επιβεβαίωση της διοικητικής ικανότητας των δικαιούχων από έναν αναγνωρισμένο οργανισμό τυποποίησης.